

Hogeschool van Amsterdam

Amsterdam School of Health Professions (ASHP)

Opleiding Verpleegkunde

Stage

Handleiding	
Jaar 1, 2, 3 en 4	
Voltijd	Studiejaar 2017-2018

Inhoudsopgave¹

Studiepunten.....	3
Competenties en hbo-kernkwalificaties.....	4
Programmadoelen.....	5
Aanwezigheid en inzetbaarheid	6
Beoordeling onderwijseenheid Stage	8
Beoordeling onderwijseenheid stage-opdrachten.....	10
Herkansing van een onvoldoende stage	11
Toelichting Opdracht stagewerkplan (alle stages)	14
Toelichting Stage-opdrachten stage 1.....	16
Toelichting Opdracht Klinisch Redeneren stage jaar 1.....	16
Toelichting Opdracht Interprofessioneel Samenwerken (IPS) stage jaar 1	19
Toelichting Stage-opdrachten stage 2.....	21
Toelichting Opdracht Klinisch Redeneren stage jaar 2.....	21
Toelichting Opdracht Ethiek stage jaar 2	24
Toelichting Stage-opdrachten stage 3.....	26
Toelichting Opdracht Klinisch redeneren stage jaar 3	26
Toelichting Opdracht EBP Dossierbespreking stage jaar 3.....	30
Toelichting Opdracht Professionele ontwikkeling stage jaar 3	34
Toelichting Stage-opdrachten stage 4.1 en 4.2.....	37
Toelichting Opdracht Professionele ontwikkeling stage jaar 4.1	37
Toelichting Voorbeeld absentielijst.....	41
Toelichting Beoordeling professioneel gedrag.....	42
Toelichting Tussenevaluatie stage	43
Toelichting Eindbeoordeling stage	45
Toelichting Opleidingsprofiel BN 2020 voor 1 ^e , 2 ^e en 3 ^e jaars.....	48
Toelichting Opleidingsprofiel HVA Verpleegkunde voor 4 ^e jaars	50
Toelichting Competentie- en complexiteitniveaus	51
Toelichting Mate van zelfstandigheid via het ZelCommodel	55
Overzicht Wie-Wat-Wanneer stages voltijd '17-'18.....	56
Bronnenlijst	57

---

¹ Snel navigeren naar een item door er op te klikken. Op iedere pagina is rechtsboven een hyperlink naar de inhoudsopgave geplaatst om eenvoudig terug te keren naar dit overzicht.

ALGEMENE INFORMATIE

Inleiding

Leren in de beroepspraktijk is vaak heel motiverend. Het rechtstreekse contact met zorgvragers², verpleegkundigen en tal van andere professionals maakt het *écht*. Het werkveld en de hbo-verpleegkunde-opleidingen in Nederland hebben afgesproken dat studenten niet zelf voor een stage zorgen, maar dat de opleiding dit organiseert. HvA-verpleegkundestudenten lopen ieder studiejaar stage. De opleiding biedt variatie in stages, waardoor studenten, in lijn met de landelijke doelstelling van alle hbo-v's, generiek worden opgeleid met een mogelijkheid tot specialisatie. Studenten krijgen in de eerste 3 opleidingsjaren een stage in een verpleegkundige beroepsomgeving met kortdurende zorg en zorgcontacten (ziekenhuis of thuiszorg), een stage met langdurige zorg en zorgcontacten (verpleeghuis) en een stage waar specifiek de geestelijke gezondheidszorg centraal staat. De mogelijkheid tot specialisatie, het leggen van een eigen accent in de opleiding, biedt de 4^e jaars stage. Studenten kunnen een voorkeur opgeven voor het beroepsveld waarin zij de laatste stage willen lopen. De opleiding spant zich maximaal in dit te realiseren.

Verdeeld over de stages in de 4 leerjaren, loopt iedere student ten minste 2300 uur stage. Dat zijn in totaal 70 weken, waarin de student 4 dagen per week leert in de beroepspraktijk. Dat is een groot deel van de totale opleidingstijd. Samen met al onze partners in het werkveld hopen we dat iedere stage een inspirerende leerervaring zal zijn.

Studiepunten

Stage-gerelateerde studiepunten zijn verdeeld over 2 onderwijseenheden zoals beschreven de Onderwijs- en examenregeling (1).

Tabel 1 studiepunten en studiebelastingsuren (SBU¹) per stage per leerjaar

Stage	Studiepunten	
	Onderwijseenheid <i>stage</i>	Onderwijseenheid <i>stage-opdrachten</i>
1 (jaar 1, 10 weken)	12 (336 SBU)	3 (84 SBU)
2 (jaar 2, 10 weken)	12 (336 SBU)	3 (84 SBU)
3 (jaar 3, 20 weken)	22 (616 SBU)	5 (140 SBU)
4.1 (jaar 4, 20 weken)	24 (672 SBU)	
4.2 (jaar 4, 10 weken)	12 (336 SBU)	4 (112 SBU)

¹Een studiepunt staat gelijk aan 28 studiebelastingsuren

² In lijn met het nationale opleidingsprofiel Verpleegkunde BN 2020 is gekozen voor de term zorgvrager i.p.v. patiënt bij aanduiding van een persoon. In algemene aanduiding, zoals 'patiëntenzorg, -populatie en -bespreking, is gekozen voor het gebruiken van de bestaande en algemeen gebruikte terminologie.

Competenties en hbo-kernkwalificaties

De Hbo-v is het studiejaar 2016-2017 gaan werken met het opleidingsprofiel Bachelor Nursing 2020 (BN 2020). De opleiding voert dit profiel stapsgewijs in. In het studiejaar 2017-2018 is het geïmplementeerd in het 1^e, 2^e en 3^e studiejaar. Studenten in het 4^e studiejaar werken nog volgens het CanMeds-opleidingsprofiel van de HvA Verpleegkunde. De opleidingsprofielen zijn geordend in vergelijkbare beroepsrollen / competentiegebieden.

Tabel 2 De competentieset HvA Verpleegkunde (2)

Opleidingsprofiel BN 2020 met beroepsrollen (studiejaar 2017-2018 jaar 1, 2 en 3)	CanMeds opleidingsprofiel HvA Verpleegkunde met competentiegebieden (studiejaar 2017-2018 jaar 4)
	

Een volledig overzicht van de competenties per beroepsrol en competentiegebied is geplaatst onder: [Toelichting opleidingsprofiel jaar 1, 2 en 3](#) en [Toelichting opleidingsprofiel jaar 4](#)

In alle stages werkt de student aan alle competenties. In de opleiding worden drie fasen onderscheiden: de propedeuse, de kernfase en de afstudeerfase. Per fase worden de competenties op een hoger complexiteitsniveau ontwikkeld, waarbij het niveau van fase 3 het eindniveau van de competenties van de opleiding beschrijft. In de [toelichting 'competentie- en complexiteitsniveaus'](#) staan deze uitgebreid beschreven.

Hbo-kernkwalificaties

Naast de beschreven specifieke verpleegkundige beroepscompetenties, dragen stages ook bij aan generieke kwalificaties van hbo-professionals:

1. Brede professionalisering
2. Multidisciplinaire integratie
3. Toepassing van de wetenschap
4. Transfer en brede inzetbaarheid
5. Creativiteit en complexiteit in handelen
6. Probleemgericht werken
7. Methodisch en reflectief denken en handelen

8. Sociaalcommunicatieve bekwaamheid
9. Basiskwalificering voor managementfuncties
10. Besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid

Programmadoelen

De student kan:

In stage1

1. beperkt zelfstandig functioneren binnen laagcomplexere zorg en laagcomplexere context (complexiteitsniveau 1),
2. het professioneel handelen uitleggen via het klinisch redeneren op basis van het toepassen van standaarden.

In stage 2

1. beperkt zelfstandig functioneren binnen laag- en middencomplexere context en zorg (complexiteitsniveau 1 en 2),
2. het professioneel handelen verantwoorden via het klinisch redeneren en kan daarbij standaarden evalueren en beargumenteerd afwijken van standaarden als deze niet toereikend zijn.

In stage 3

1. grotendeels zelfstandig functioneren binnen middencomplexere context en zorg (complexiteitsniveau 2),
2. het professioneel handelen verantwoorden via het klinisch redeneren en kan daarbij standaarden evalueren en beargumenteerd afwijken van standaarden als deze niet toereikend zijn.

In stage 4

1. grotendeels zelfstandig functioneren binnen hoogcomplexere context en zorg (complexiteitsniveau 3),
2. het professioneel handelen verantwoorden via het klinisch redeneren en kan daarbij eigen oplossingen ontwerpen en deze verantwoorden voor niet-standaardsituaties.

Programmasoort

Stage

Samenstelling studentengroep

- Individueel (stage)
- Lesgroep LeerOndersteuning Stage (LOS)

Literatuur/Bronnen/Middelen

Geraadpleegde literatuur/bronnen:

Andriessen D. Praktisch relevant én methodisch grondig? Dimensies van onderzoek in het HBO.

Openbare les. Utrecht: Hogeschool Utrecht; 2014.

Hogeschool van Amsterdam. Competentieset van de HBO-V. Amsterdam: HvA Verpleegkunde; 2016.

Hogeschool van Amsterdam. Onderwijs en Examenregeling. Amsterdam: HvA Verpleegkunde; 2017.

Hogeschool van Amsterdam. Studentenstatuut. Amsterdam: HvA; 2015.

Hogeschool van Amsterdam. Toetsbeleid. Visie, Beleid en beleidsregels. Amsterdam: HvA; 2014.

Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde. Bachelor Nursing 2020 een toekomstbestendig opleidingsprofiel 4.0. Utrecht: LOOV; 2015.

V&VN. Beroepscode van Verpleegkundigen en Verzorgenden. Utrecht: V&VN; 2015.

V&VN. V&V 2020 Deel 3 Beroepsprofiel verpleegkundige. Utrecht: V&VN; 2012.

Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (BIG).

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0006251/2016-01-18> (geraadpleegd 4 juli 2016)

Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0005682/2016-01-01> (geraadpleegd 4 juli 2016)

Docentenrol

Begeleider, via onderwijs op school (LOS) en stagebezoek.

Examinator.

Aanwezigheid en inzetbaarheid

De aanwezigheidsverplichtingen bij onderwijs op school staan beschreven in de handleidingen van de betreffende cursussen.

Voor het praktijkonderwijs stelt de wet BIG dat verpleegkundestudenten ten minste 2300 uur praktijkonderwijs moeten volgen. Daarom geldt voor stages een participatieverplichting, waarbij de student **alle** stagedagen aanwezig is en actief participeert. Er kunnen dwingende redenen (ziekte, begrafenis, huwelijk) zijn waardoor (enkele dagen) afwezigheid onvermijdelijk is. Deze dagen worden in overleg met de praktijk ingehaald binnen de stageperiode. Als dit door overmacht niet mogelijk is mag de student per stage maximaal 10% van het aantal stagedagen missen. Bij 10-weekse stages zijn dat maximaal 4 dagen, bij 20-weekse stages maximaal 8 dagen, bij 5-weekse herstelstages is de maximale toegestane absentie 2 dagen. De student moet absentiedagen bijhouden op de absentielijst. Een [voorbeeld van de absentielijst](#) is opgenomen als toelichting. Het digitale document, in Word-format, is beschikbaar op MijnHvA.

De absentiedagen zijn **geen** vakantie- of vrije dagen. Is de student meer dan het maximum aantal dagen absent en/of afwezig zonder geldige reden, dan kan de stage niet beoordeeld worden. In dat geval wordt de stage gekwalificeerd als 'Niet Voldaan' en door de docent in SIS geregistreerd met het cijfer 1.0.

In alle situaties (ook bij dreigende of onvoldoende stagebeoordeling) zal de student de stage en de stage-opdrachten volledig afronden en het bijbehorende onderwijs blijven volgen. Alleen dan is studievertraging door het niet behalen van een stage te voorkomen of te beperken.

Herkansing van tentamens op school tijdens stage

Als de student tijdens stagetijd naar school moet voor een toets of herkansing, wordt van de praktijk verwacht dat zij de student hiertoe in de gelegenheid stelt, als:

- de student tijdig de datum en tijd aangeeft op de stageplaats,
- de hiervoor opgenomen tijd (in overleg) wordt ingehaald.

Vakantie tijdens de stage

De Hogeschool van Amsterdam legt in het jaarrooster vast welke periodes onderwijs- en stagevrij zijn (MijnHvA). Studenten en stage-locaties mogen in onderling overleg en met wederzijds goedvinden afwijken van de data in tabel 3. Stage-locaties zijn niet verplicht om vakantieverzoeken die buiten de vastgestelde onderwijs- en stagevrije periodes vallen in te willigen. Studenten kunnen niet verplicht worden tot stagelopen in onderstaande vastgestelde periodes.

Tabel 3 Overzicht onderwijs- en stagevrije periodes

Kerstceces	23-12-2017 t/m 7-1-2018
Goede vrijdag	30-3-2018
2 ^e Paasdag	2-4-2017
Meireces	27-4-2018 t/m 4-5-2018
Hemelvaartsdag	10-5-2018
Verplicht vrije dag	11-5-2018
2 ^e Pinksterdag	21-5-2018

Inzetbaarheid

Vanwege de aard van het werk, 24 uur per dag zorgverlening en 7 dagen per week, wordt de student in onregelmatige diensten geroosterd (dag, avond, nacht en weekend). Voorwaarden daarbij zijn een geschikte leeromgeving in relatie tot de opleidingsfase, voldoende leerrendement en begeleiding. In bijzondere omstandigheden kan worden afgeweken van bovenstaande. Dit moet voorafgaande aan de stage door de student met de coördinator van het stagebureau en aansluitend met de stageplaats besproken zijn.

Studenten worden boventallig ingepland. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen:

1. Boventalligheid in persoon.
2. Boventalligheid in verantwoordelijkheid.

Aan het begin van een stage is er sprake van boventalligheid in persoon. De student loopt als 'extra persoon' mee om kennis te maken met de organisatie, de collega's en de zorgvragers. Afhankelijk van het leerjaar en de competentie-ontwikkeling van de student kan er in de loop van een stage sprake zijn van toenemende zelfstandigheid. Een student mag echter nooit als eindverantwoordelijk representant van de stage-instelling binnen een dienst functioneren. De werkbegeleider is (als vertegenwoordiger van de organisatie) verantwoordelijk voor het scheppen van een veilige leeromgeving en het inschatten en verifiëren van de bekwaamheid van de student. De student is dus altijd boventallig ten aanzien van de verantwoordelijkheid van de geleverde zorg, maar blijft zelf aansprakelijk voor het eigen handelen.

Tijdens stages wordt ook gewerkt aan competenties die deels buiten de directe patiëntenzorg aangetoond moeten worden. De stageplaats bepaalt in welke vorm de student binnen de stage de tijd krijgt voor het werken aan het eigen stagewerkplan, de voorbereiding van de tussen- en eindevaluatie en andere stage-opdrachten. Tijdens stages 4.1 en 4.2 is gemiddeld één dagdeel per week gereserveerd voor het werken aan opdrachten die onderdeel zijn van het afstuderen en de stage (implementatieplan, moreel beraad en het verzamelen van informatie ten behoeve van de case

study). In onderling overleg plannen de student en de werkbegeleider de momenten waarop de student op de stagelocatie aan deze opdrachten werkt.

Toetsen en beoordelen onderwijseenheid stage en onderwijseenheid stage-opdrachten.

Allereerst volgt een beschrijving van de beoordeling van de onderwijseenheid stage. Daarna volgt de beschrijving van de beoordeling van de onderwijseenheid stage-opdrachten. In de daarop volgende paragraaf is beschreven hoe beide onderwijseenheden herkanst kunnen worden.

Beoordeling onderwijseenheid Stage

De docentbegeleider is de examinerator van stages³. De student geeft via een zelfbeoordeling inzicht in het behaalde niveau halverwege de stage (tussenevaluatie) en aan het einde (eindevaluatie). De student onderbouwt de zelfbeoordelingen met bewijzen, zoals stageproducten, feedback-, reflectie- en/of beoordelingsformulieren. De werkbegeleider adviseert de docentbegeleider over de beoordeling van de stage door het invullen van het formulier ‘Eindevaluatie advies praktijk’. De docentbegeleider is de examinerator en beoordeelt op basis van de zelfbeoordeling door de student, de adviesbeoordeling van de werkbegeleider en eventueel aanvullende documentatie, de stage beoordelen.

Tabel 4 Kwalificaties stagebeoordeling

Omschrijving	Criteria
Excellent	De student heeft de competenties van de beroepsrol Zorgverlener (of het competentiegebied Verpleegkundig handelen) op het vereiste niveau afgerond <i>en</i> in totaal ten minste 80% van alle competenties ¹ behaald op het vereiste niveau ² <i>en</i> excelleert in 3 of meer beroepsrollen.
Behaald	De student heeft de competenties van de beroepsrol Zorgverlener (of het competentiegebied Verpleegkundig handelen) op het vereiste niveau afgerond <i>en</i> in totaal ten minste 80% van alle competenties behaald op het vereiste niveau.
Niet Behaald	De student heeft de competenties van de beroepsrol Zorgverlener (of het competentiegebied Verpleegkundig handelen) niet op het vereiste niveau afgerond <i>of</i> in totaal minder dan 80% van alle competenties behaald op het vereiste niveau.
Niet Voldaan	De student was ongeoorloofd afwezig en/of was meer dan 10% van de stagedagen absent en/of de stage werd vroegtijdig beëindigd.

¹ Aantal competenties stages jaar 1, 2 en 3. Hoewel de nummering van de competentieset BN2020 loopt tot en met 16, zijn er in totaal 18 competenties omdat de competenties 6 en 9 twee delen (6 en 6a, 9 en 9a) bevatten. Dat betekent dat de stage behaald is als 14 van de 18 competenties op het vereiste niveau zijn afgerond.

Aantal competenties stages jaar 4 De huidige competentieset HvA Verpleegkunde omvat 19 competenties. De stages in jaar 4 zijn behaald als 15 van de 19 competenties op het vereiste niveau zijn afgerond.

² Het vereiste eindniveau per stage is beschreven in tabel 5.

³ Bij stage 4.2 stelt de opleiding ook een 2^e examinerator aan, omdat deze stage onderdeel is van het afstuderen.

Toelichting op kwalificatie 'Excellent'

Een stage krijgt de kwalificatie 'Excellent' als de student de competenties van de beroepsrol Zorgverlener (of het competentiegebied Verpleegkundig handelen) op het vereiste niveau afgerond *en* in totaal ten minste 80% van alle competenties behaald op het vereiste niveau1 *en* excelleert in 3 of meer beroepsrollen. In de zelfbeoordeling beschrijft de student per beroepsrol concrete voorbeelden van het excellent functioneren. De werkbegeleider geeft per beroepsrol een heldere argumentatie voor het toekennen van de kwalificatie 'Excellent' op het formulier 'Eindbeoordeling advies praktijk'.

Voorbeelden van excelleren in een beroepsrol zijn: een student is vakinhoudelijk bovengemiddeld competent in relatie tot de fase in de opleiding en/of een student toont uitstekend inzicht in de voorkomende zorgsituaties en het behandelbeleid en/of de student integreert de eigen theoretische kennisbasis frequent en methodisch in het beroepsmatig handelen en/of de student stuurt het eigen leerproces effectief, doelgericht en proactief, inspireert anderen, komt met innovatieve voorstellen of wordt als een voorbeeld voor anderen genoemd.

Eindbeoordeling

De docentbegeleider zal na afronding van de stage (ook als deze voortijdig beëindigd wordt), op basis van de zelfbeoordeling door de student, het beoordelingsadvies van de werkbegeleider en eventueel aanvullende documentatie, de stagebeoordeling vaststellen en registreren in OnStage conform de HvA Onderwijs- en Examenregeling (OER)⁴. De werkwijzen en procedures bij de [tussenevaluatie](#) en de [eindevaluatie](#) staan beschreven in een toelichting.

Het onderdeel 'professioneel gedrag' is voorwaardelijk voor de toekenning van de studiepunten van de stages 1 tot en met 4.1 is. De docentbegeleider zal, halverwege de stage, op basis van het advies van de werkbegeleider en eventueel aanvullende documentatie, het professioneel gedrag kwalificeren als 'Behaald' of 'Niet Behaald'. Bij de beoordeling 'Niet Behaald', geldt het 2^e deel van de stage als herkansingsmogelijkheid conform het jaartoetsrooster (MijnHvA). Een voorbeeld van het [beoordelingsformulier professioneel gedrag en een toelichting op de werkwijzen](#) staat beschreven in een toelichting.

Voorwaardelijk voor de toekenning van de studiepunten van de onderwijseenheid stage-opdrachten is het onderdeel 'LeerOndersteuning Stage (LOS)'. De docentbegeleider zal, aan het einde van de stage, beoordelen of de student voldaan heeft aan de voorwaarden die beschreven staan in de handleiding LOS van de betreffende stage. Indien deze beoordeling onvoldoende is, geldt een herkansing volgens het jaartoetsrooster (MijnHvA).

Tabel 5 toont per beroepsrol / competentiegebied het vereiste eindniveau per stage. Competenties die onder de betreffende beroepsrol vallen moeten op het aangegeven complexiteit- en zelfstandigheidsniveau worden afgerond. In de toelichting staan [de niveaus van complexiteit](#) (1, 2, 3) en [zelfstandigheid \(ZelCommodel Z1, Z2 en Z3\)](#) nader uitgewerkt.

---

⁴ De OER verplicht de beoordeling te registreren in een cijfer, de kwalificaties van stage-beoordelingen worden als volgt omgezet: Excellent = zeer goed = 9, Behaald = ruim voldoende = 7, Niet Behaald = onvoldoende = 4, Niet Voldaan = zeer slecht = 1.

Tabel 5 vereiste eindniveau per stage per beroepsrol (en alle daartoe behorende competenties).

	Complexiteits-niveau 1			Complexiteits-niveau 2			Complexiteits-niveau 3		
	Laagcomplexe zorg & context. Redeneren en werken vanuit standaarden.			Middencomplexe zorg & context. Redeneren en werken buiten standaarden (als deze niet toereikend zijn).			Hoogcomplexe zorg & context. Redeneren en werken vanuit eigen ontwerpen voor niet-standaardsituaties.		
	Z 1	Z 2	Z 3	Z 1	Z 2	Z 3	Z 1	Z 2	Z 3
	<i>laag</i>	<i>gem</i>	<i>hoog</i>	<i>laag</i>	<i>gem</i>	<i>hoog</i>	<i>laag</i>	<i>gem</i>	<i>hoog</i>
Rol Zorgverlener Comp. gebied Vakinhoudelijk handelen		stage 1			stage 2	stage 3		stage 4.1	stage 4.2
Rol Communicator Comp. gebied Communicatie		stage 1			stage 2	stage 3		stage 4.1	stage 4.2
Samenwerkingspartner Comp. gebied Samenwerking	stage 1		stage 2			stage 3	stage 4.1	stage 4.2	
Reflectieve EBP-professional Comp. gebied Kennis en Wetenschap	stage 1		stage 2			stage 3	stage 4.1	stage 4.2	
Gezondheidsbevorderaar Comp. gebied Maatschap. handelen	stage 1		stage 2			stage 3	stage 4.1	stage 4.2	
Organisator Comp. gebied Organisatie en Kwaliteit	stage 1		stage 2			stage 3	stage 4.1	stage 4.2	
Professional en Kwaliteitsbevorderaar Comp. gebied Professionaliteit	stage 1		stage 2			stage 3	stage 4.1	stage 4.2	

Beoordeling onderwijseenheid stage-opdrachten

Via stage-opdrachten stuurt de opleiding de competentie-ontwikkeling van studenten op specifieke aspecten. Deze opdrachten worden tijdens de stage uitgevoerd, de werkbegeleider beoordeelt de uitwerking van de opdrachten op authenticiteit, de opleiding beoordeelt de uitwerkingen inhoudelijk.

Stage-opdrachten worden door de vakdocent of door de docentbegeleider van de stage, afzonderlijk beoordeeld met een cijfer op één decimaal en in SIS geregistreerd. Het gewogen gemiddelde van de verschillende opdrachten vormt het eindcijfer van de onderwijseenheid zoals dit is vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling. De onderwijseenheid stage-opdrachten is behaald als het eindcijfer ten minste 5.5 is.

Tabel 6 Overzicht onderwijseenheden stage-opdrachten

	Opdrachten	Berekening eindcijfer¹
Stage 1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stagewerkplan 2. Klinisch Redeneren 3. Interprofessioneel samenwerken 4. LOS/MPB 	Eindcijfer is het gewogen gemiddelde van opdrachten 1, 2 en 3. Behalen LOS/MPB is voorwaardelijk voor de toekenning van de studiepunten.
Stage 2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stagewerkplan 2. Klinisch Redeneren 3. Ethiek 4. LOS 5. Methodische Praktijkbegeleiding 	Eindcijfer is het gewogen gemiddelde van opdrachten 1, 2 en 3. Behalen LOS en MPB is voorwaardelijk voor de toekenning van de studiepunten.
Stage 3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stagewerkplan 2. Klinisch redeneren 3. EBP Dossierbespreking 4. Professionele ontwikkeling 5. LOS 6. Begeleide Intervisie 7. COVA3S 8. Werkbegeleiding 	Eindcijfer is het gewogen gemiddelde van opdrachten 1, 2, 3 en 4. Behalen LOS, Begeleide intervisie, COVA3S en Werkbegeleiding is voorwaardelijk voor de toekenning van de studiepunten.
Stage 4.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stagewerkplan 2. Professionele ontwikkeling 3. COVA 4S 4. Moreel Beraad 	Eindcijfer is het gewogen gemiddelde van opdrachten 1, 2 en 3. Behalen Moreel Beraad is voorwaardelijk voor de toekenning van de studiepunten.

¹ Aan beschrijvingen in deze tabel kunnen geen rechten ontleend worden, zie de OER voor de toetsprogramma's per stage.

De stage-opdrachten zijn nader uitgewerkt in toelichtingen: [stagewerkplan \(alle studie jaren\)](#), [opdrachten stage 1](#), [opdrachten stage 2](#), [opdrachten stage 3](#) en [opdrachten stages 4](#).

Herkansing van een onvoldoende stage

De onderwijseenheid stage wordt, afhankelijk van het leerjaar en de lengte van de stage, via een verkorte herstelstage of tijdens een daarop volgende reguliere stage herkanst, als aan 3 voorwaarden is voldaan:

1. beoordeling professioneel gedrag is: 'Behaald',
2. de stage is niet voortijdig afgebroken en
3. het maximaal aantal absentiedagen is minder dan 10% van het totaal aantal stagedagen.

Als niet voldaan is aan bovenstaande voorwaarden zal de student de betreffende stage volledig over moeten doen. Is het professioneel gedrag niet behaald aan het einde van een stage dan worden er geen studiepunten toegekend aan de onderwijseenheid 'Stage'. In de propedeuse is de consequentie dat de student onvoldoende studiepunten behaalt om toegelaten te worden tot de hoofdfase van de opleiding en een negatief bindend studieadvies kan verwachten. Als het professioneel gedrag in stages 2, 3 of 4.1 niet behaald wordt, volgt een gesprek met de studiebegeleider en de jaarcoördinator. Als er sprake is van bijzondere persoonlijke omstandigheden zal nader overlegd worden met een van de decanen.

De opleiding en student bespreken de geschiktheid voor het verpleegkundig beroep, gerelateerd aan 'de professionele beroepsstandaard', zoals getypeerd in de Wet Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) en de Beroepscode van Verpleegkundigen en Verzorgenden. Andere gespreksonderwerpen zijn de mogelijkheden van heroriëntatie op studies binnen en buiten de HvA en eventuele aanvullende voorwaarden die de opleiding stelt bij de keuze om de opleiding te vervolgen.

De [beoordelingsprocedure professioneel gedrag en een voorbeeld van het beoordelingsformulier](#) zijn beschreven in een toelichting.

Tabel 7 toont hoe stages herkanst worden als aan de drie beschreven voorwaarden is voldaan. Hierdoor kan studievertraging voorkomen worden.

Tabel 7 Herkansingen via herstelstage

Stage	Studiejaar	Herkansing
1	1	5-weekse herstelstage in de zomer
2	2	5-weekse herstelstage in de zomer
3	3	<p>Herkansing in stage 4.1: Halverwege (bij de tussenevaluatie 4.1) wordt beoordeeld of de competenties op niveau stage 3 zijn behaald:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zo ja, dan gaat de student verder met de stage en kan op het einde van de stage aangetoond worden dat vereiste eindniveau stage 4.1 eveneens behaald hebt. In dat geval is het vervolg de 10-weekse stage 4.2. • Zo nee, dan gaat de student verder met de stage en is het tweede deel van de stage nodig om het vereiste eindniveau stage 3 alsnog te behalen. In deze situatie wordt, op een andere locatie, een nieuwe 20-weekse stage 4.1 gepland.
4.1	4	<p>Herkansing in stage 4.2: Halverwege (bij de tussenevaluatie 4.2) wordt beoordeeld of de competenties op niveau stage 4.1 zijn behaald:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zo ja, dan gaat de student verder met je stage en kan op het einde van de stage aantonen dat het vereiste eindniveau stage 4.2 eveneens behaald hebt. • zo nee, dan gaat de student verder met de stage en is het tweede deel van de stage nodig om het vereiste eindniveau stage 4.1 alsnog te behalen. In deze situatie wordt, bij voorkeur op dezelfde locatie, een nieuwe 10-weekse stage 4.2 gepland.
4.2	4 onderdeel afstuderen	10-weekse herkansing.

Haalt een student na een herkansing geen voldoende eindbeoordeling voor de betreffende stage, dan volgt een gesprek met de studiebegeleider en de jaarcoördinator over de geschiktheid van student voor het verpleegkundig beroep. Besproken worden de mogelijkheden van heroriëntatie op studies binnen en buiten de HvA en eventuele aanvullende voorwaarden die de opleiding stelt bij de keuze om de opleiding te vervolgen.

Toelichting Opdracht stagewerkplan (alle stages)

Via het stagewerkplan geeft de student inzicht in en sturing aan het leerproces tijdens de stage. Tijdens de stagevoorbereidende lessen, in jaar 1 en 2, worden de doelen en de vorm van het stagewerkplan verder toegelicht en starten studenten met het schrijven van het stagewerkplan. Vanaf het derde studiejaar wordt verwacht dat studenten zelfstandig een stagewerkplan schrijven. Het beoordelingsformulier en een format-stagewerkplan met toelichtingen staan in Word-format op MijnHvA.

Beroepsrol

Reflectieve EBP-professional

Competenties

9. De verpleegkundige werkt permanent aan de bevordering en ontwikkeling van de verpleegkundige beroepsgroep, haar eigen deskundigheid en die van haar directe (toekomstige) collega's door voortdurend actief (verschillende vormen van) kennis te zoeken en te delen en, indien van toepassing, in praktijkgericht onderzoek.
10. De verpleegkundige reflecteert voortdurend en methodisch op haar eigen handelen in de samenwerking met de zorgvrager en andere zorgverleners en betreft hierbij inhoudelijke, procesmatige en moreel-ethische aspecten van haar keuzes en beslissingen.

Doelen van de opdracht stage-werkplan

De student kan:

1. op basis van de eigen beginsituatie per beroepsrol / competentiegebied de gewenste ontwikkeling tijdens de stage te beschrijven door:
  - a. het eindniveau te typeren in indicatoren die de betreffende competenties omvatten,
  - b. hierbij ondersteunende leeractiviteiten te plannen,
  - c. passende bewijzen te verzamelen;
2. het eigen leerproces (bij)sturen door evaluatie van de uitvoering van het stagewerkplan en de behaalde resultaten, halverwege de stage en aan het einde.

Uitvoering

Het stagewerkplan is daadwerkelijk een *werkplan* omdat het tijdens de hele stage de leidraad is voor het leren en bijgesteld wordt.

Voor aanvang van de stage schrijft de student het conceptstagewerkplan en plaatst dit in OnStage. Daarmee toont de student zich inhoudelijk én tijdig voorbereid te hebben. In jaar 1 en 2 ontvangt de student individuele feedback op het concept van het stagewerkplan van de docentbegeleider. In jaar 3 en 4 geeft de docentbegeleider, na het lezen van de individuele concepten, groepsgericht feedback op hoofdlijnen.

In stageweek 1 en 2 bespreekt de student het stagewerkplan met de werkbegeleider. De werkbegeleider ondersteunt het concretiseren van het plan met gerichte advies, zodat het aansluit bij de stageplaats en het ontwikkelingsniveau van de student. Tijdens de bijeenkomsten LOS kan de student de hulp invoeren van de docentbegeleider.

In stageweek 3, uiterlijk op maandag voor 17.00 uur, levert de student het definitieve stagewerkplan in bij de werkbegeleider en de docentbegeleider. De werkbegeleider beoordeelt of de doelen realistisch en haalbaar zijn binnen de context van de stageplek. De docentbegeleider beoordeelt of het stagewerkplan voldoet aan de beoordelingscriteria, past in het leerplan van de student en of het stagewerkplan het juiste uitwerkingsniveau heeft. Het stagewerkplan wordt beoordeeld met een cijfer afgerond op 1 decimaal. Het cijfer telt mee in de berekening van het eindcijfer van de onderwijseenheid stage-opdrachten. Het stagewerkplan kan éénmaal herkanst worden via het in te leveren bijgestelde stagewerkplan ter voorbereiding op de tussenevaluatie (zie hieronder).

Halverwege de stage schrijft de student, in het stagewerkplan, een zelfbeoordeling ter voorbereiding op de tussenevaluatie. De student beschrijft bij iedere beroepsrol de eigen competentie-ontwikkeling aan de hand van de gekozen indicatoren bij de betreffende beroepsrol. De student plaatst het bijgestelde stagewerkplan, uiterlijk 5 kalenderdagen voor het tussengesprek, in OnStage. Gelijktijdig mailt de student het naar de werkbegeleider. Specifieke afspraken die gemaakt worden tijdens de tussenevaluatie verwerkt de student daarna in het stagewerkplan.

Aan het eind van de stage schrijft de student, in het stagewerkplan, een zelfbeoordeling ter voorbereiding op de eindbeoordeling. De student beschrijft bij iedere beroepsrol de eigen competentie-ontwikkeling en geeft zichzelf per beroepsrol een beoordeling in 'excellent', 'behaald' of 'niet behaald'. De student plaatst het bijgestelde stagewerkplan, uiterlijk 5 kalenderdagen voor het eindgesprek, in OnStage. Gelijktijdig mailt de student het naar de werkbegeleider.

Aanvulling ten behoeve van stage 4.2

Ten behoeve van de afstudeerstage 4.2 hoeft geen stagewerkplan of addendum geschreven te worden. Via de stageopdracht 'Professionele ontwikkeling' in stage 4.1 heeft de student een eigen ontwikkelplan gemaakt ten behoeve van de stage 4.2.

Toelichting Stage-opdrachten stage 1

Stage-opdrachten zijn aanvullend op 'wat al automatisch gedaan wordt' in kader van competentie-ontwikkeling, zoals het uitvoeren van basiszorg en –begeleiding, de verpleegkundige rapportage, de communicatie met zorgvragers en professionals en het aangaan en onderhouden van een vertrouwensrelatie. Voor deze vaardigheden zijn feedback en beoordelingsformulieren beschikbaar (MijnHvA) die de student gebruikt om het behaalde niveau te laten beoordelen. De ingevulde feedback- en beoordelingsformulieren vormen de basis van de zelfbeoordeling door de student van de competentie-ontwikkeling halverwege en aan het einde van de stage door de student. Deze aanvullende bewijzen kan de student in OnStage plaatsen bij de stap waar de zelfbeoordelingen worden ge-upload.

De onderwijseenheid 'stage-opdrachten jaar 1' bestaat uit 3 opdrachten.

Per stage-opdracht volgt een toelichting.

1. Stagewerkplan, zie toelichting bij ['stagewerkplan alle stages'](#)
2. Klinisch Redeneren
3. Interprofessioneel samenwerken

Toelichting Opdracht Klinisch Redeneren stage jaar 1

Het is voor zorgvragers essentieel dat verpleegkundigen de juiste beslissingen nemen. Goede beslissingen zijn op goede klinische redeneringen gebaseerd. Klinisch Redeneren is een continu proces van kritisch denken en het leidt tot goed doordachte en betere verpleegkundige zorg. Het is de kern van het verpleegkundig beroep.

Verpleegkundigen stellen zich daarbij steeds de basisvragen: Wat is er aan de hand? Hoe komt dat? Welke afloop is te verwachten? Wat kunnen we hieraan doen? (3). Via deze stage-opdracht oefenen studenten met het diagnostisch en etiologisch redeneren, door het beantwoorden van de eerste vragen: Wat is er met *deze specifieke* zorgvrager aan de hand? en Hoe komt dat?

Beroepsrol

Zorgverlener

Competenties

1. De verpleegkundige stelt op basis van klinisch redeneren de behoefte aan verpleegkundige zorg vast op lichamelijk, psychisch, functioneel en sociaal gebied, indiceert en verleent deze zorg in complexe situaties, volgens het verpleegkundig proces, op basis van evidence-based practice.
2. De verpleegkundige versterkt (zo ver als mogelijk) het zelfmanagement van mensen in hun sociale context. Ze richt zich daarbij op gezamenlijke besluitvorming met de zorgvrager en diens naasten en houdt hierbij rekening met de diversiteit in persoonlijke eigenschappen, etnische, culturele en levensbeschouwelijke achtergronden en ideologische overtuigingen.

Doelen

De student kan:

1. de gezondheidsproblemen van een specifieke zorgvrager inventariseren en analyseren via de methodiek van het klinisch, diagnostisch, redeneren;
2. de verpleegkundige diagnoses in PES- en PR-structuur formuleren;
3. de eigen uitwerking bespreken met de zorgvrager en een professional die betrokken is bij de zorgverlening.

Opdracht

Beschrijf in een verslag van maximaal 1500 woorden, de situatie van één zorgvrager en beschrijf vervolgens de redenties, via de methodiek van het klinisch redeneren, die leiden tot de verpleegkundige diagnoses en risicodiagnosen. Bespreek (zo mogelijk) dit verslag met de zorgvrager en met een gediplomeerd professional die betrokken is bij de zorgverlening. Vul het verslag aan met de feedback die zij geven.

Uitvoering

Kies in overleg met je werkbegeleider een zorgvrager waarbij één van de gezondheidsproblemen uit de 'Nationale Kernset Patiëntproblemen' herkenbaar is:

<https://www.nictiz.nl/terminologiecentrum/referentielijsten/nationale-kernset/nationale-kernset-patientproblemen>. Vraag aan de zorgvrager toestemming om een verslag over hem/haar te mogen schrijven.

Verdiep je in deze zorgvrager, zodat je alle onderdelen van het ICF-model goed kunt uitleggen. Beschrijf dan in de vorm van een casus de situatie van de zorgvrager, gebruik de onderdelen van het ICF-model om de casusbeschrijving te structureren.

Stel vervolgens de diagnostische redeneervraag: "Wat is er met *deze* zorgvrager aan de hand?", daarna de etiologische redeneervraag "Hoe komt dat?" en beschrijf in het verslag hoe je via de standaard redeneervragen (3, p.46-47) van het klinisch redeneren de verpleegkundige diagnoses van actuele gezondheidsproblemen (in PES-format) en mogelijke toekomstige gezondheidsproblemen (in PR-format) hebt gekozen.

Bespreek de bevindingen met een gediplomeerd professional die bekend is met de zorgvrager. Dat kan een verpleegkundige zijn, de (huis)arts of een (co-)assistent. En bespreek het, zo mogelijk, met de zorgvrager. Noteer in het verslag welke verschillen en overeenkomsten er zijn tussen jouw uitwerking en de visies van de zorgvrager zelf en de andere professional.

Beoordeling en Herkansing

Het verslag wordt, voor het einde van de stage, ingeleverd bij de werkbegeleider en via OnStage bij de docentbegeleider. De werkbegeleider beoordeelt de authenticiteit van de opdrachtuitwerking en legt deze beoordeling aan het einde van de stage vast op het formulier 'Eindbeoordeling advies praktijk'. De opdracht wordt, door de docent, op inhoud beoordeeld met een cijfer afgerond op 1 decimaal. Het beoordelingsformulier staat in Word-format op MijnHvA. Bij een onvoldoende beoordeling kan de student het verslag éénmalig bijstellen en opnieuw inleveren conform het jaartoetsrooster.

De docentbegeleider of vakdocent beoordeelt de opdracht inhoudelijk en deze is behaald als:

- Het verslag maximaal 1500 woorden bevat.
- De casus een beschrijving is van een zorgvrager met een gezondheidsprobleem uit de 'nationale kernset patiëntproblemen' en is gestructureerd aan de hand van de onderdelen van het ICF-model.
- De beantwoording van de vragen 'Wat is er met deze zorgvrager aan de hand?' en 'Hoe komt dat?' via de methodiek van het klinisch redeneren (het gebruik van de standaard redeneervragen) wordt onderbouwd.
- De verpleegkundige diagnoses op correcte wijze in PES- en/of PR-format zijn geformuleerd.
- Er een samenvatting is beschreven van de bespreking met zorgvrager en professional, waarin de verschillen en overeenkomsten tussen de visies van de student, de zorgvrager en de professional genoemd worden.

Toelichting Opdracht Interprofessioneel Samenwerken (IPS) stage jaar 1

In de gezondheidszorg zal steeds vaker gewerkt worden in interprofessionele teams: teams van verschillende zorgprofessionals die vanuit gezamenlijke doelstellingen, zorgvragers behandelen en begeleiden en waarbij de wensen en de (ondersteuning van het) zelfmanagement van zorgvragers centraal staan. Daarbij wordt expliciet het International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF-model) gebruikt om een basis te leggen voor een gemeenschappelijke taal voor zorgprofessionals. In alle studiejaar volgen studenten onderwijs dat de ontwikkeling van het interprofessioneel samenwerken stimuleert. In het eerste studiejaar is dat deze stage-opdracht.

Beroepsrol

Samenwerkingspartner

Competenties

5. De verpleegkundige gaat een vertrouwensrelatie aan, werkt effectief samen vanuit het principe van gezamenlijke besluitvorming met de zorgvrager en diens naasten en ondersteunt hen in het zelfmanagement.
6. De verpleegkundige werkt zowel binnen als buiten de eigen organisatie samen met andere beroepsbeoefenaren of instanties waarin zij als autonome professional een bijdrage levert aan de kwaliteit en continuïteit van zorg.
- 6a De verpleegkundige draagt in een interprofessioneel team van professionals en zorgvrager(s) bij aan een gezamenlijke en gecoördineerde benadering van gezondheids- en functioneringsproblemen van zorgvrager(s).

Doelen

De student kan:

1. de rol van hbo-verpleegkundigen helder uitleggen naar collega's, medestudenten en docentbegeleider;
2. de rol van een andere zorgprofessional begrijpen en verwoorden;
3. herkennen hoe verschillende beroepen zich verhouden ten opzichte van elkaar;
4. de voordelen voor de zorgvrager van interprofessioneel samenwerken benoemen.

Opdracht IPS

Studenten leren denken en handelen in termen van teamwerk. In het eerste opleidingsjaar ligt de focus op het ontwikkelen van inzicht in de verpleegkundige beroepsrollen ten opzichte van de rollen van andere zorgprofessionals (rolverduidelijking). De student interviewt aan de hand van het ICF-schema één hbo-verpleegkundige en één gediplomeerde zorgprofessional uit een andere beroepsgroep waarmee op de stageplaats wordt samengewerkt. Daarna verzorgt de student een mondelinge presentatie met behulp van PowerPoint dia's en vertelt aan de werkbegeleider de:

- a. werkzaamheden hbo-verpleegkundigen,
- b. werkzaamheden van de andere discipline,
- c. gebieden van overleg en samenwerking,
- d. voordelen voor zorgvragers van de samenwerking tussen disciplines.

Uitvoering

Maak een afspraak met een hbo-verpleegkundige binnen de eigen stageplaats. Bespreek per onderdeel van het ICF-model wat de kerntaken van de verpleegkundige beroepsgroep zijn. En bespreek vervolgens op welke onderdelen er overleg is met de andere discipline die gekozen is. Maak dan een afspraak met een gediplomeerde beroepsbeoefenaar uit de andere discipline waarmee binnen de eigen stageplaats wordt samengewerkt en bespreek op dezelfde wijze per onderdeel van het ICF-model de kerntaken en de vormen van overleg en samenwerking tussen die discipline en de verpleegkundige beroepsgroep.

Maak een PowerPoint presentatie waarin de volgende 5 dia's zijn opgenomen:

- dia met titel, locatie, datum en tijd dat de presentatie is gegeven,
- dia met de naam en functie van de geïnterviewde hbo-verpleegkundig en het ICF-schema waarin per onderdeel de verpleegkundige werkzaamheden zichtbaar zijn,
- dia met de naam en functie van de geïnterviewde professional uit de andere beroepsgroep en het ICF-schema waarin per onderdeel de werkzaamheden van die beroepsgroep zichtbaar zijn,
- dia met de vormen van overleg en samenwerking gerelateerd aan onderdelen van het ICF model,
- dia die de voordelen voor de zorgvrager toont van de samenwerking tussen beide disciplines.

Beoordeling en herkansing

De PowerPointpresentatie wordt, voor het einde van de stage, ingeleverd bij de werkbegeleider en via OnStage bij de docentbegeleider. De werkbegeleider beoordeelt de authenticiteit van de opdrachtuitwerking en legt deze beoordeling aan het einde van de stage vast op het formulier 'Eindbeoordeling advies praktijk'. De opdracht wordt, door de docent, op inhoud beoordeeld met een cijfer afgerond op 1 decimaal. Het beoordelingsformulier staat in Word-format op MijnHvA. Bij een onvoldoende beoordeling kan de student het verslag éénmalig bijstellen en opnieuw inleveren conform het jaartoetsrooster.

Toelichting Stage-opdrachten stage 2

Stage-opdrachten zijn aanvullend op 'wat al automatisch gedaan wordt' in kader van competentie-ontwikkeling. In het stagewerkplan beschrijft de student hoe de competentie-ontwikkeling zal worden aangetoond. De student kan daarbij gebruik maken van beoordelingsformulieren en feedbackformulieren die op MijnHvA staan (bijvoorbeeld beoordelingsformulieren basiszorg en – basisbegeleiding uit jaar 1) en zal zelf beoordelingsvormen en/of formulieren ontwerpen. De ingevulde feedback- en beoordelingsformulieren vormen de basis van de zelfbeoordeling door de student van de competentie-ontwikkeling halverwege en aan het einde van de stage door de student. Deze aanvullende bewijzen kan de student in OnStage plaatsen bij de stap waar de zelfbeoordelingen worden ge-upload.

De onderwijseenheid 'stage-opdrachten jaar 2' bestaat uit 4 opdrachten. Per stage-opdracht volgt een toelichting.

1. Stagewerkplan, zie toelichting bij ['stagewerkplan alle stages'](#)
2. Klinisch Redeneren
3. Ethiek
4. Methodische Praktijkbegeleiding, dit is een cursus die tijdens de terugkomdagen gevolgd wordt. Alle informatie over deze opdracht staat beschreven in de studiehandleiding MPB jaar 2

Toelichting Opdracht Klinisch Redeneren stage jaar 2

Via klinische redematies onderbouwen en verantwoorden verpleegkundigen hun professioneel handelen. Kennis is de basis van goede zorgverlening aan de zorgvrager. Naarmate de verpleegkundige meer vakkennis heeft over de relevante anatomie, (patho)fysiologie en (psycho)pathologie van de zorgvrager, zal de verpleegkundige beter in staat zijn adequaat in te gaan op de behoeften van de zorgvrager en te begrijpen hoe de zorgverlening eruit moet zien, rekeninghoudend met de eigenheid (diversiteit) en sociale context van *die* zorgvrager. Daarnaast zal, uitgaande van het vermogen tot zelfmanagement door de zorgvrager, de verpleegkundige de zorg beter af kunnen stemmen op de behandeling en zorgverlening van de zorgvrager via gezamenlijke besluitvorming (shared decision making) met de zorgvrager zelf en met andere disciplines. Tijdens de stage in jaar 1 is geoefend met het diagnostisch en etiologisch redeneren. Bij de opdracht in stage 2 staat het prognostisch redeneren centraal: "het klinisch redeneren om de beïnvloeders van het beloop van een gezondheidsprobleem te vinden, te wegen en de meest waarschijnlijke afloop vast te stellen" (3, p.87).

Beroepsrol

Zorgverlener

Competenties

1. De verpleegkundige stelt op basis van klinisch redeneren de behoefte aan verpleegkundige zorg vast op lichamelijk, psychisch, functioneel en sociaal gebied, indiceert en verleent deze zorg in complexe situaties, volgens het verpleegkundig proces, op basis van evidence-based practice.
2. De verpleegkundige versterkt (zo ver als mogelijk) het zelfmanagement van mensen in hun sociale context. Ze richt zich daarbij op gezamenlijke besluitvorming met de zorgvrager en diens naasten en houdt hierbij rekening met de diversiteit in persoonlijke eigenschappen, etnische, culturele en levensbeschouwelijke achtergronden en ideologische overtuigingen.

3. De verpleegkundige indiceert en voert verpleegtechnische (voorbehouden) handelingen uit op basis van zelfstandige bevoegdheid of functionele zelfstandigheid zoals beschreven in de wet Big.

Doelen

De student kan:

1. het verpleegkundig handelen onderbouwen, zowel het autonome als het participatief handelen, volgens de systematiek van Klinisch Redeneren;
2. reflecteren op de eigen kwaliteiten en tekortkomingen in het klinisch redeneren, op basis van feedback van de werkbegeleider en zo mogelijk de zorgvrager.

Opdracht

Beschrijf in een reflectieverslag van maximaal 800 woorden de eigen ontwikkeling in het prognostisch klinisch redeneren en benoem daarbij sterke punten en te verbeteren punten in het redeneren. Het reflectieverslag eindigt met een beschrijving van vervolgactiviteiten in een volgende stage.

Uitvoering

Het doel is het prognostisch klinisch redeneren in de praktijk te trainen, door met de werkbegeleider te spreken over de beïnvloeders van het beloop van gezondheidsproblemen, deze te wegen en de meest waarschijnlijke afloop vast te stellen bij gezondheidsproblemen van drie verschillende zorgvragers. Iedere bespreking gaat over een andere zorgvrager met een veelvoorkomend gezondheidsprobleem (binnen de context van deze stage). De 'standaardredeneervragen' (3, p.98) kunnen gebruikt worden ter voorbereiding. De redematies leiden tot een conclusie welke van de 6 soorten prognoses (3, p.90) de meeste waarschijnlijke is.

Tijdens de 'redeneersessie' gebruik je zoveel mogelijk de terminologie van het klinisch redeneren om het verpleegkundig handelen, zowel het autonome als het participatief handelen, te onderbouwen. Bijvoorbeeld door het formuleren van verpleegkundige (risico)diagnosen, het bespreken van prognostische variabelen, de aanvaardbaarheid en uitvoerbaarheid van interventies.

De student vraagt na iedere bespreking feedback aan de werkbegeleider en zo mogelijk de zorgvrager. De feedback wordt door de werkbegeleider, de zorgvrager en/of de student samengevat op het feedbackformulier Klinisch Redeneren (MijnHvA). Daarna analyseert de student de eigen ervaringen en de gekregen feedback in het reflectieverslag.

De opleiding hanteert voor het begrip reflectie de definitie van Andriessen (4, p.38):

"Het terugkijken op het eigen handelen in de beroepspraktijk, signaleren wat er (niet) goed ging, dat proberen te verklaren vanuit de kennisbasis van de hbo-verpleegkundige en in diezelfde kennisbasis ook de uitgangspunten vinden voor een betere aanpak".

In de reflectie gaat het expliciet *niet* om procesaspecten, zoals 'tijdig beginnen aan opdrachten' e.d. De reflectie moet gaan over de inhoudelijke aspecten van het Klinisch Redeneren.

Beoordeling en Herkansing

Het reflectieverslag wordt, voor het einde van de stage, ingeleverd bij de werkbegeleider en via OnStage bij de docentbegeleider. De werkbegeleider beoordeelt de authenticiteit van de opdrachtuitwerking en legt deze beoordeling aan het einde van de stage vast op het formulier 'Eindbeoordeling advies praktijk'. De opdracht wordt, door de docent, op inhoud beoordeeld met een cijfer afgerond op 1 decimaal. Het beoordelingsformulier staat in Word-format op MijnHvA. Bij een onvoldoende beoordeling kan de student het verslag éénmalig bijstellen en opnieuw inleveren conform het jaartoetsrooster.

De docentbegeleider beoordeelt de opdracht inhoudelijk en deze is behaald als:

- Het reflectieverslag voldoet aan de voorwaardelijke criteria die de opleiding stelt aan schriftelijke producten en maximaal 800 woorden bevat.
- In de reflectie ten minste aandacht is besteed aan de vaardigheid om in het prognostisch klinisch redeneren te integreren: hbo-vakkennis (somaatich, psychisch), eigenheid van de zorgvrager (diversiteit), het ondersteunen van zelfmanagement en shared decision making en interprofessioneel samenwerken.
- De reflectie op de eigen kwaliteiten en tekortkomingen in klinisch redeneren aansluiten op de verkregen feedback.
- Er adequate vervolgvactiteiten zijn geformuleerd voor de volgende stage.
- De verkregen feedback als bijlage aan het reflectieverslag is toegevoegd.

De opdracht wordt beoordeeld met een cijfer afgerond op 1 decimaal. Het beoordelingsformulier staat in Word-format op MijnHvA. Bij een onvoldoende beoordeling kan de student het reflectieverslag éénmalig bijstellen en opnieuw inleveren conform het jaartoetsrooster.

Toelichting Opdracht Ethiek stage jaar 2

Verpleegkundigen dragen een professionele verantwoordelijkheid voor goede zorgverlening, zij moeten kritisch blijven nadenken over de zorg die gegeven wordt. Eigen waarden en normen, de professionele en wettelijke kaders én het beleid van de instelling dienen zoveel mogelijk in lijn te zijn met elkaar. Soms is het nemen van een beslissing eenvoudig, een andere keer blijkt het juist zeer complex te zijn.

Bij deze opdracht gaat het over ethiek in de zorg: wat is, vanuit moreel perspectief beschouwd, goede zorg. Door kennis te maken met morele dilemma's die niet direct te maken hebben met leven en dood, wordt duidelijk dat verpleegkundigen dagelijks geconfronteerd worden met situaties waaraan ethische vragen ten grondslag liggen. Het is de vraag of deze herkend worden, of er iets mee gedaan moet worden en óf men er daadwerkelijk iets mee doet.

Beroepsrol

Reflectieve EBP-professional

Competenties

9. De verpleegkundige reflecteert voortdurend en methodisch op haar eigen handelen in de samenwerking met de zorgvrager en andere zorgverleners en betreft hierbij inhoudelijke, procesmatige en moreel-ethische aspecten van haar keuzes en beslissingen.
- 9a De verpleegkundige herkent en verheldert ethische problemen en beargumenteert de gekozen handelingen.

Doelen

De student kan:

1. de volgende begrippen uitleggen: 'ethiek'; 'morele vragen'; 'ethisch dilemma'; 'ethische kaders', 'betekenisverlening', 'diversiteit' en 'contextualiteit';
2. een moreel dilemma en belangen daarbinnen benoemen aan de hand van een praktijkcasus;
3. maatschappelijke en wettelijke kaders en professionele standaarden (de verpleegkundige beroepscode) gebruiken bij het analyseren van een moreel dilemma;
4. ethische besluitvorming met argumenten onderbouwen in termen van professionele verantwoordelijkheid, machtsverhoudingen en professionele en maatschappelijke normen en waarden.

Opdracht

Beschrijf in een verslag (maximaal 1600 woorden):

- Een moreel dilemma (houd er rekening mee dat de zorgvrager geanonimiseerd wordt).
- De verschillende belanghebbenden en hun belangen.
- De analyse van het dilemma via het stappenplan van de Utrechtse Methode.
- Bij de afwegingen ook het wettelijke kader en de relevante professionele standaarden.

Uitvoering

Kies tijdens de stage een situatie bij een zorgvrager waarbij een moreel dilemma speelt of zou kunnen spelen. Houd het klein: kies geen grote levensproblemen of problemen rondom behandeling, levensbegin of levenseinde.

Tijdens de terugkomdagen op school worden door een vakdocent lessen Ethiek verzorgd, die volledig ingaan op de kennis die nodig is voor deze opdracht. De vakdocent geeft ondersteunende colleges en ook tijdens de LOS-bijeenkomsten is er gelegenheid om met medestudenten en de docentbegeleider de uitvoering van de opdracht tijdens de stage te bespreken.

Beoordeling en Herkansing

Het verslag wordt, voor het einde van de stage, ingeleverd bij de werkbegeleider en via OnStage bij de docentbegeleider. De werkbegeleider beoordeelt de authenticiteit van de opdrachtuitwerking en legt deze beoordeling aan het einde van de stage vast op het formulier 'Eindbeoordeling advies praktijk'. De opdracht wordt, door de docent, op inhoud beoordeeld met een cijfer afgerond op 1 decimaal. Het beoordelingsformulier staat in Word-format op MijnHvA. Bij een onvoldoende beoordeling kan de student het verslag éénmalig bijstellen en opnieuw inleveren conform het jaartoetsrooster.

De vakdocent beoordeelt de opdracht inhoudelijk en deze is behaald als:

- Het verslag voldoet aan de voorwaardelijke criteria die de opleiding stelt aan schriftelijke producten en maximaal 1600 woorden bevat.
- Het moreel dilemma in de praktijksituatie relevant is voor de verpleegkundige beroepsgroep.
- Betrokkenen en de belangen bij het moreel dilemma duidelijk zijn beschreven.
- De gebruikte begrippen expliciet en juist gedefinieerd zijn.
- In de analyse van het moreel dilemma de wettelijke kaders en professionele standaarden gebruikt zijn.
- De argumentatie en afwegingen helder zijn verwoord.
- De conclusie een antwoord is op het oorspronkelijke dilemma.

De opdracht wordt beoordeeld met een cijfer afgerond op 1 decimaal. Het beoordelingsformulier staat in Word-format op MijnHvA. Bij een onvoldoende beoordeling kan de student het reflectieverslag éénmalig bijstellen en opnieuw inleveren conform het jaartoetsrooster.

Toelichting Stage-opdrachten stage 3

Stage-opdrachten zijn aanvullend op 'wat al automatisch gedaan wordt' in kader van competentie-ontwikkeling. In het stagewerkplan beschrijft de student hoe de competentie-ontwikkeling zal worden aangetoond. De student kan daarbij gebruik maken van beoordelingsformulieren en feedbackformulieren die op MijnHvA staan en zal zelf beoordelingsvormen en/of formulieren ontwerpen. De ingevulde feedback- en beoordelingsformulieren vormen de basis van de zelfbeoordeling door de student van de competentie-ontwikkeling halverwege en aan het einde van de stage door de student. Deze aanvullende bewijzen kan de student in OnStage plaatsen bij de stap waar de zelfbeoordelingen worden ge-upload.

De onderwijseenheid 'stage-opdrachten jaar 3' bestaat uit 7 opdrachten, waarvan er 4 binnen de stage worden uitgevoerd. Per stage-opdracht volgt een toelichting.

1. Stagewerkplan, zie toelichting bij ['stagewerkplan alle stages'](#)
2. Opdracht Klinisch redeneren
3. Opdracht EBP Dossierbespreking
4. Opdracht Professionele ontwikkeling

Onderstaande opdrachten zijn gelinkt aan cursussen die binnenschools gevolgd en beoordeeld worden. Alle informatie staat beschreven in de betreffende studiehandleiding jaar 3.

Begeleide Intervisie

COVA3S

Werkbegeleiding

Toelichting Opdracht Klinisch redeneren stage jaar 3

Vaardig zijn in het klinisch redeneren is essentieel voor iedere Hbo-verpleegkundige, want verpleegkundigen onderbouwen en verantwoorden hun professionele besluiten via klinische redenties. Van derdejaarsstudenten wordt verwacht dat zij in hoge mate zelfstandig (Zelfstandigheidsniveau Z3) het verpleegkundig handelen kunnen onderbouwen, in midden-complexe zorgsituaties (complexiteitsniveau 2). Stage-opdrachten nodigen studenten uit zich te bekwamen in specifieke aspecten van het klinische redeneren. In de opdracht klinisch redeneren in de eerste stage oefenen studenten het diagnostisch en het etiologisch redeneren via de basisvragen (1) Wat is er aan de hand? en Waardoor komt dit?. In de tweede stage ligt het accent op het prognostisch redeneren: Hoe is het te verwachten verloop van een gezondheidsprobleem en wat is een haalbaar resultaat? In de derde stage gaat de stage-opdracht in op het therapeutisch redeneren via de basisvraag 'Wat denken we te kunnen doen'? Deze opdracht is ook een voorbereiding op een onderdeel van de afstudeeropdracht case study in jaar 4.

Het therapeutisch redeneren is in de beroepspraktijk vaak herkenbaar tijdens behandelbesprekingen, artsensites, spreekuren en multidisciplinaire overleggen. In deze bijeenkomsten wordt vaak expliciet gesproken over de vraag 'wat kunnen we het beste doen bij dit gezondheidsprobleem bij deze zorgvrager op dit moment?'

Ook in situaties waarin de toestand van de zorgvrager snel verandert wordt er een beroep op het therapeutisch redeneren gedaan. Een verpleegkundige maakt tijdens het monitoren van de zorgvragers voortdurend inschattingen over hun toestand. Indien die toestand verandert vereist dat

een diagnostische redenering die in meer acute situaties gevolgd moet worden door een snelle therapeutische redenering die tot een passende interventie leidt.

Beroepsrol

Zorgverlener

Reflectieve EBP-professional.

Competenties

1. De verpleegkundige stelt op basis van klinisch redeneren de behoefte aan verpleegkundige zorg vast op lichamelijk, psychisch, functioneel en sociaal gebied, indiceert en verleent deze zorg in complexe situaties, volgens het verpleegkundig proces, op basis van evidence-based practice.
7. De verpleegkundige handelt vanuit een continu aanwezig onderzoekend vermogen leidend tot reflectie, evidence-based practice (EBP) en innovatie van de beroepspraktijk.
9. De verpleegkundige reflecteert voortdurend en methodisch op haar eigen handelen in de samenwerking met de zorgvrager en andere zorgverleners en betreft hierbij inhoudelijke, procesmatige en moreel-ethische aspecten van haar keuzes en beslissingen.

Doelen

De student kan:

3. het verpleegkundig therapeutisch handelen onderbouwen, zowel het autonoom als het participatief handelen, volgens de systematiek van Klinisch Redeneren (3);
4. reflecteren op de eigen kwaliteiten en beperkingen in het klinisch redeneren, op basis van feedback van de zorgvrager, collega's en medestudenten.

Opdracht

1. Presenteer (mondeling m.b.v. een PowerPointpresentatie) aan collega's wat volgens jou de beste interventie is bij een bepaald gezondheidsprobleem van een specifieke zorgvrager in een middencomplexe zorg en context. Anders geformuleerd: Presenteer het optimale therapeutische besluit dat *onder de gegeven omstandigheden* bij *deze zorgvrager* genomen kan worden? (3, p277)
2. Reflecteer op de eigen redeneervaardigheden op basis van feedback van de zorgvrager, collega's en medestudenten.

Uitvoering

Kies een zorgvrager (middencomplex qua zorg en/of context), beredeneer de gezondheidsproblemen en noteer deze in PES- en/of PR-format.

Kies een van de gezondheidsproblemen en formuleer verschillende hypothetische interventies op basis van vakliteratuur zoals evidence-based richtlijnen, RCT's, CCT's en/of evidence-based protocollen.

Kies een van de hypothetische interventies en beredeneer of die interventie het best mogelijke alternatief is bij het gezondheidsprobleem van deze specifieke zorgvrager. Is de beoogde interventie effectief, haalbaar en aanvaardbaar? Met andere woorden: wat is het beste besluit? Volg daarbij de '7 standaardvragen bij therapeutisch besluit'. Een overzicht van deze vragen is beschreven in het

lesboek Klinisch Redeneren (3, p207/208). Besteed bij het onderdeel 'aanvaardbaarheid voor de patiënt' specifiek aandacht aan beïnvloedende factoren, zoals ethische, juridische, culturele aspecten, en aan persoonlijke factoren zoals leefstijl, coping, health beliefs etc.

Presenteer je bevindingen aan collega's m.b.v. een PowerPointpresentatie. De nadruk van je presentatie moet liggen op *de onderbouwing van de keuze van de interventie* via de 7 standaardvragen.

Een effectief hulpmiddel bij het sturen van je eigen professionele ontwikkeling is feedback die je krijgt van zorgvrager en collega's. Als derdejaars moet je in staat zijn om heel gericht, specifieke, inhoudelijke feedback te verzamelen. Het doel is dat je feedback verzamelt over jouw kwaliteiten en valkuilen in het *therapeutisch* redeneren. Ontwerp daartoe een formulier, waarmee je feedback vraagt aan Hbo-collega's, over specifieke aspecten van jouw vaardigheden in het therapeutisch redeneren. Reflecteer, op basis van deze feedback en je eigen bevindingen, op jouw beheersing van het therapeutisch redeneren. Vul de PowerPointpresentatie aan met dia('s) met de conclusies van je reflectie.

De opleiding hanteert voor het begrip reflectie de definitie van Andriessen (4, p.38):

"Het terugkijken op het eigen handelen in de beroepspraktijk, signaleren wat er (niet) goed ging, dat proberen te verklaren vanuit de kennisbasis van de hbo-verpleegkundige en in diezelfde kennisbasis ook de uitgangspunten vinden voor een betere aanpak".

In de reflectie gaat het expliciet *niet* om procesaspecten, zoals 'tijdig beginnen aan opdrachten' e.d. De reflectie moet gaan over de inhoudelijke aspecten van het Klinisch Redeneren.

Beoordeling en Herkansing

De PowerPointpresentatie en de ingevulde feedbackformulieren worden in OnStage geplaatst en ingeleverd bij de werkbegeleider. De werkbegeleider beoordeelt de authenticiteit van de opdrachtuitwerking en legt deze beoordeling aan het einde van de stage vast op het formulier 'Eindbeoordeling advies praktijk'.

De docentbegeleider beoordeelt

- Of de ingevulde feedbackformulieren in OnStage zijn geplaatst. Als deze ontbreken, dan wordt de Powerpointpresentatie niet inhoudelijk beoordeeld en noteert de docent het cijfer 1.0 in SIS.
- De PowerPointpresentatie inhoudelijk op:
  - de samenhang tussen zorgvrager-gezondheidsproblemen- verpleegkundige diagnoses in PES- en PR-format,
  - de diepgang in de beantwoording van de 7 standaardvragen therapeutisch redeneren,
  - de integratie van specifieke aspecten van de zorgvrager (zoals ethische, juridische, culturele aspecten en persoonlijke factoren als leefstijl, coping, health beliefs etc.) bij de keuze van de definitieve interventie,
  - de reflectie op de eigen kwaliteiten en beperkingen in klinisch redeneren.

Het beoordelingsformulier staat in Word-format op MijnHvA, studiedeel stage 3. De opdracht wordt beoordeeld met een cijfer afgerond op 1 decimaal. De student mag het product éénmalig herkansen door dit bij te stellen en opnieuw in te leveren conform het jaartoetsrooster.

Toelichting Opdracht EBP Dossierbespreking stage jaar 3

Deze opdracht is een goede voorbereiding op de afstudeeropdrachten in het vierde jaar. Dan voeren studenten onder andere een literatuurstudie uit. De basis van een goede literatuurstudie is een gedegen zoekproces naar 'best available evidence'. Deze stage-opdracht in jaar 3 helpt studenten om vaardig te worden in het opzetten, uitvoeren en verantwoorden van het zoeken en selecteren van artikelen.

In deze stage-opdracht wordt het dagelijks handelen in de praktijk gekoppeld aan de geleerde theorie over evidence-based werken. De student kiest hiertoe een bestaand protocol of richtlijn die regelmatig op de stageplaats wordt gebruikt, en onderzoekt de actualiteit van dit protocol of deze richtlijn: is deze nog up-to-date?.

Beroepsrol

Reflectieve EBP-professional

Professional en kwaliteitsbevorderaar

Competenties

7. De verpleegkundige handelt vanuit een continu aanwezig onderzoekend vermogen leidend tot reflectie, evidence-based practice (EBP) en innovatie van de beroepspraktijk.
8. De verpleegkundige werkt permanent aan de bevordering en ontwikkeling van de verpleegkundige beroepsgroep, haar eigen deskundigheid en die van haar directe (toekomstige) collega's door voortdurend actief (verschillende vormen van) kennis te zoeken en te delen en, indien van toepassing, in praktijkgericht onderzoek.
15. De verpleegkundige levert een bijdrage aan kwaliteitssystemen binnen de organisatie en is betrokken bij het lokaal toepasbaar maken en uitvoeren van standaarden, richtlijnen, protocollen en zorgtechnologie, signaleert het ontbreken en draagt bij aan de ontwikkeling hiervan.

Doelen

De student kan:

1. een klinische onzekerheid over het verpleegkundig handelen (gerelateerd aan bestaande protocollen of richtlijnen) herkennen en vertalen in een te beantwoorden onderzoeksvraag;
2. systematisch literatuur zoeken, selecteren, op bruikbaarheid beoordelen en resultaten samenvatten;
3. de betekenis van de resultaten voor de bestaande richtlijn of protocol beoordelen;
4. via een wetenschappelijke poster adviezen geven over het actualiseren van bestaande protocollen of richtlijnen en zo bijdragen aan de verbetering van patiëntenzorg;
5. de informatie op de wetenschappelijke poster mondeling toelichten aan collega's.

Opdracht

Presenteer, via een digitale wetenschappelijke poster, concrete en met evidence onderbouwde aanbevelingen voor het actualiseren van (een onderdeel van) een bestaand protocol of een bestaande richtlijn.

Uitvoering

Deze opdracht mag naar keuze in duo's of individueel worden uitgevoerd. Studenten maken hierin zelf de keuze, belangrijk daarbij is:

- duo's kunnen alleen gevormd worden door studenten uit dezelfde LOS-groep;
- iedere student blijft zelf, individueel, verantwoordelijk voor het volledige eindproduct;
- de studenten plaatsen het gezamenlijke eindproduct in het eigen stagedossier (OnStage), op het voorblad worden beide namen en studentnummers gezet.

Wetenschappelijke poster

Het eindproduct is een wetenschappelijke poster. Posterpresentaties zijn een onderdeel van vrijwel elk symposium of congres. Op een wetenschappelijk poster (formaat A0, 1189 x 841 mm) wordt alle informatie beknopt en op gestructureerde wijze gepresenteerd. Bij deze stage-opdracht wordt de poster niet in papieren versie ingeleverd, maar digitaal via één dia in ppt-format. Er staat een leeg format voor de poster op MijnHvA, studiedeel stage 3.

Voorbeelden en uitleg over het maken van een wetenschappelijk poster vind je onder andere via:

- https://associatie.kuleuven.be/schoolofeducation/nieuwsenagenda/afgelopen-evenementen/Sessie7a_FrankVanPuyvelde.pdf

De poster wordt op de stage gepresenteerd en mondeling toegelicht.

Keuze van het protocol of de richtlijn

De student kiest een behandeling of interventie die gebaseerd is op een bestaand protocol. Belangrijk is dat de student de gekozen behandeling of interventie ook zelf (mee)uitvoert tijdens de stage. Dit kan zijn vanuit een verpleegkundig autonome of participatieve rol. Is er geen protocol binnen de stageplaats voor de gekozen behandeling of interventie? Kies dan een landelijke of internationale richtlijn die aansluit bij de gekozen (be)handeling.

Een protocol of richtlijn kan meerdere interventies, handelingen, activiteiten omvatten. Onderbouw de relevantie van het gekozen onderwerp (de interventie of activiteit die geëvalueerd gaat worden) voor het verpleegkundig handelen, bijvoorbeeld op basis van de kenmerken van de stageplaats, de frequentie en de risico's van de handeling in relatie tot het gebruik van het protocol.

Veel stage-instellingen hebben, als onderdeel van het kwaliteitsbeleid, een commissie of een kwaliteitsmedewerker die zich met de vaststelling van protocollen of richtlijnen bezighoudt. Als dit mogelijk is binnen de stageplaats, bepaal dan in overleg met hen welke interventie of (be)handeling onderzocht gaat worden. Dit biedt de mogelijkheid om aan te sluiten bij actuele vragen of thema's op de stageplaats.

Verantwoorden van de zoekstrategie

De 'best available evidence' wordt alleen gevonden met een goede zoek- en selectiestrategie. In wetenschappelijke artikelen, in case- en in literatuurstudies moet daarom de zoekstrategie altijd verantwoord worden via een beschrijving van: de onderzoeksvraag, de databases of websites waar gezocht wordt, het gebruik van zoekwoorden via de searchstring, filters en de in- en exclusiecriteria bij de selectie van artikelen (EBP jaar 2, systematisch zoeken). Maak deze verantwoording zichtbaar op de wetenschappelijke poster. Omdat het ontwikkelen en uitvoeren van een goede zoekstrategie

zo essentieel is, helpt deze stage-opdracht de student *die* vaardigheid verder te ontwikkelen. Bij de beoordeling van deze stage-opdracht worden extra punten toegekend aan het onderdeel 'verantwoorden zoekstrategie'.

Bedenk welke hulpbronnen binnen de stage-instelling mogelijk te raadplegen zijn (bijvoorbeeld de bibliotheek, medewerkers kwaliteitszorg, werkgroepen EBP e.d.) voor ondersteuning bij het ontwikkelen van een goede zoek- en selectiestrategie. Het lesboek 'Klinisch redeneren en evidence-based practice: weloverwogen besluitvorming door verpleegkundigen'(3) biedt de theoretische kennis. En op MijnHvA, opleidingspagina Verpleegkunde, staan flitscolleges over: het formuleren van een onderzoeksvraag en PICO en het schrijven van een discussie-sectie.

Uitvoeren van zoekstrategie

Zoek systematisch in de literatuur (systematisch zoeken EBP jaar 2).

Toon op de poster de resultaten van het selectieproces. Geef een overzicht van de geïncludeerde artikelen, noem daarbij: Auteurs, Jaar van publicatie, Design (typering volgens 'Evidence pyramid') en uitkomstmaat.

Presentatie van resultaten

Kies uit de geselecteerde artikelen één RCT en beoordeel hiervan de kwaliteit (EBP jaar 3) en toon dit op de poster. Vermeld het resultaat dat staat beschreven in het RCT en zet op de poster: de uitkomstmaat, de effectmaat, en het effect in een puntschatting en het betrouwbaarheidsinterval.

Aanbevelingen

Verwoord op de poster, op basis van het gevonden bewijs in het RCT, concrete aanbevelingen voor het wel of niet aanpassen van het protocol of de richtlijn die je evalueert.

Nuanceer

Beschrijf, in het notitie-gedeelte onder de dia, een korte evaluatie over de kwaliteit van jouw aanbeveling in relatie tot je eigen vaardigheid in het zoeken, je eigen kennis van het beoordelen van de kwaliteit van de gevonden literatuur en de bewijskracht van de gebruikte literatuur op basis van de evidence pyramid. Dit betekent: beschrijf de sterke én de zwakke kanten van de eigen zoekvaardigheden, het eigen beoordelingsvermogen van de onderzoeksliteratuur, en de kwaliteit van de gevonden bronnen.

Beoordeling en Herkansing

De digitale poster wordt, voor het einde van de stage, ingeleverd bij de werkbegeleider⁵ en via OnStage bij de docentbegeleider. De werkbegeleider beoordeelt de authenticiteit van de opdrachtuitwerking en legt deze beoordeling aan het einde van de stage vast op het formulier 'Eindbeoordeling advies praktijk'. De opdracht wordt, door de docent, op inhoud beoordeeld met een cijfer afgerond op 1 decimaal. Het beoordelingsformulier staat in Word-format op MijnHvA. Bij

---

⁵ Is de opdracht in samenspraak met bijvoorbeeld een verpleegkundige uit een werkgroep EBP of een medewerker kwaliteitszorg uitgevoerd, dat is het logisch dat de student ook aan deze persoon inhoudelijke feedback wordt gevraagd op het eindproduct.

een onvoldoende beoordeling kan de student het product éénmalig bijstellen en opnieuw inleveren conform het jaartoetsrooster.

De docentbegeleider beoordeelt de opdracht inhoudelijk en deze is behaald als op de wetenschappelijke poster:

- een klinische onzekerheid is geformuleerd over het evidence-based handelen door verpleegkundigen, gerelateerd aan een bestaande richtlijn of protocol;
- de relevantie van het gekozen onderwerp (de interventie of activiteit die geëvalueerd gaat worden) voor het verpleegkundig handelen is aangetoond, bijvoorbeeld op basis van de kenmerken van de stageplaats, de frequentie en de risico's van de handeling in relatie tot het gebruik van het protocol.
- een concreet geformuleerde, goed te beantwoorden onderzoeksvraag geformuleerd is;
- de zoekstrategie is verantwoord via beschrijving van: de databases of websites waar gezocht wordt, het gebruik van zoekwoorden in de vorm van de searchstring, filters en in- en exclusiecriteria bij de selectie van artikelen;
- de opbrengst van de selectie is weergegeven onder vermelding van: Auteurs, Jaar van publicatie, Design (typering volgens 'evidence pyramid') en uitkomstmaat, effectmaat en het precieze effect in een puntschatting en het betrouwbaarheidsinterval;
- concrete en correcte aanbevelingen staan voor het wel of niet aanpassen van het protocol of de richtlijn;
- een evaluatie beschreven is over de kwaliteit van de gegeven aanbevelingen in relatie tot de eigen vaardigheid in het zoeken en de eigen kennis van het beoordelen van de kwaliteit van de gevonden literatuur.

Toelichting Opdracht Professionele ontwikkeling stage jaar 3

Ontwikkel wat relevant is, kies zelf en geef richting aan je eigen professionele ontwikkeling.

In competentie 8 van het competentieprofiel staat:

“De verpleegkundige werkt permanent aan de bevordering en ontwikkeling van (...) haar eigen deskundigheid.” (2, p.11). Maar dat gaat niet vanzelf, zeker niet als de ontwikkeling moet plaatsvinden op het nog onbekende terrein van een nieuwe stageplaats. In een artikel in *Onderwijsinnovatie* wordt daarover een uitspraak geciteerd: “Learners tend to be more self-directing in familiar domains of activity than in domains less familiar to them.” (5, p.18). Dus verpleegkundigen in opleiding zullen moeten leren op nieuwe stageplaatsen hun professionele ontwikkeling gericht te sturen. Daar ontbreekt immers vaak nog kennis en ervaring. Dit geldt nog sterker voor de onderdelen van beroepscompetenties waar je nog niet veel aan gewerkt hebt. Ook dat is dan onbekend terrein voor je.

Deze stage-opdracht helpt je de positie in te nemen van een lerende beginnende verpleegkundige, die doelgericht een leerstrategie ontwikkelt en uitvoert waarmee kennis en vaardigheden geleerd worden op een terrein dat je nog niet beheerst.

De aanduiding ‘vaardigheid’ wordt hier gebruikt voor alle motorische, communicatieve en cognitieve vaardigheden van verpleegkundigen. Een voorbeeld van motorische vaardigheid is het uitvoeren van een verpleegtechnische handeling. Het goed uitvoeren van specifieke begeleidingstechnieken en het interprofessioneel kunnen samenwerken zijn voorbeelden van (communicatieve) vaardigheden. En een voorbeeld van een vaardigheid die zowel cognitief als communicatief is, is het afwegen van belangen bij shared-decision-making met zorgvragers en hun naasten.

Beroepsrol

Reflectieve EBP-professional

Competentie

8. De verpleegkundige werkt permanent aan de bevordering en ontwikkeling van de verpleegkundige beroepsgroep, haar eigen deskundigheid en die van haar directe (toekomstige) collega’s door voortdurend actief (verschillende vormen van) kennis te zoeken en te delen en, indien van toepassing, in praktijkgericht onderzoek.

Doelen

De student kan:

5. een persoonlijke ontwikkeling (een groeikans) identificeren gerelateerd aan een, voor de student, (vrijwel) onbekend thema binnen het verpleegkundig beroepsterrein;
6. gericht sturing geven aan de eigen professionele ontwikkeling via het formuleren van leerwensen, het regisseren van het eigen ontwikkelproces en het verantwoorden van de behaalde resultaten;
7. reflecteren op uitvoering (proces).

Opdracht

Ga na wat binnen jouw ontwikkeling als (bijna) beginnende verpleegkundige in eerdere stages nog niet zo goed ontwikkeld is, maar wel van belang is om als hbo-verpleegkundige goed te functioneren. Maak een beknopt ontwikkelplan en voer het uit (maar sta open om je plan aan te passen als dat beter bij de omstandigheden past). Toon in een filmpje van maximaal 3 minuten je reflectie op de behaalde resultaten en op de regievoering van het eigen leren.

Uitvoering

Tijdspad

Gebruik het eerste deel van de stage voor de oriëntatie op deze opdracht en het maken van het ontwikkelplan, zodat dit vóór de tussenevaluatie klaar is.

Keuze van thema en vaardigheid

De verkenning is de eerste stap in het ontdekken van een eigen ontwikkelwens op een (vrijwel) onbekend terrein. Bepaal hoe deze oriëntatie uitgevoerd gaat worden. Denk daarbij ook aan het verzamelen van informatie over actuele ontwikkelingen in het verpleegkundig beroep en de setting van de stage. Kies vervolgens een thema dat je aanspreekt en beschrijf zo concreet mogelijk de vaardigheid die ontwikkeld gaat worden. Beschrijf hoe dit aansluit bij jouw huidige kennis en vaardigheden, de competenties van de opleiding en de ontwikkelingen in het stage- of beroepsveld.

Formuleren leerwensen

Het formuleren van leerwensen kan lastig zijn op een terrein dat je nog niet (voldoende) beheerst. Het is dan moeilijk om zelf in te schatten welke aspecten van het beroepsmatig functioneren van belang én haalbaar zijn binnen de stage. Advies: spreek met iemand die jij een goed voorbeeld vindt op dit terrein en vraag advies over het formuleren van *die* aspecten die van belang zijn bij jouw thema en vaardigheid. Met andere woorden: beschrijf *wat* je wilt ontwikkelen én het beoogde beheersingsniveau.

Regisseren van de uitvoering

Schat de benodigde tijd in (evt. een begroting in uren / dagen) en bepaal welke activiteiten je wilt ondernemen. Denk daarbij ook aan activiteiten als het volgen van een interne scholing, het bezoeken van een symposium, het deelnemen aan practica en/of overlegbijeenkomsten. Maak hierover afspraken met de stageplaats en leg deze vast in je ontwikkelplan. Neem ook enkele evaluatiemomenten in je plan op, zodat tijdig bijsturen mogelijk is.

Verantwoording en reflectie

Bedenk hoe het door jouw beoogde beheersingsniveau kan worden aangetoond en beoordeeld. Maak hierover afspraken met de stageplaats en de stagebegeleidend docent. Een goed moment hiervoor is de tussenevaluatie, waar jij, je werkbegeleider en de docent elkaar treffen. Neem deze afspraken op in het ontwikkelplan.

Reflecteer aan het einde van opdracht op het eindresultaat dat je behaald hebt én op het proces van uitvoering. Laat daarbij zien dat een reflectie verder gaat dan een evaluatie (beoordeling) van het product en proces. Enkele adviezen nog:

- Gebruik de, door de opleiding gekozen, definitie van reflecteren die ook gebruikt wordt bij het afstudeeronderdeel reflectie.
- Het filmpje mag maximaal 3 minuten duren en de bestandsvang moet kleiner dan 200 MB zijn, anders kun je het niet uploaden in OnStage.
- Belangrijkste tip voor het maken van een kort filmpje: maak een script. Anders gezegd: bedenk vooraf precies wat je wilt laten zien en gaat zeggen. Op YouTube vind je veel voorbeelden en uitleg, zoals deze: <https://youtu.be/1Oo3b96ZTIs>. Over het maken en bewerken van filmpjes via je smartphone heeft een van de verpleegkundedocenten een uitleg gemaakt, deze vind je via <https://youtu.be/MLxxIB8IFWM>. En denk ook eens terug aan de tips over de opbouw van een pakkende presentatie uit de training 'beroepsgericht presenteren' in jaar 1.

Beoordeling en Herkansing

De praktijk evalueert het behaalde beheersingsniveau van de gekozen vaardigheid en neemt het oordeel hierover mee bij het invullen van de competentiematrix op het formulier 'Eindevaluatie advies praktijk'.

De docent beoordeelt of de uitwerkingen in lijn zijn met de stage-opdracht. Je plaatst het ontwikkelplan en het filmpje in Onstage. Je bent vrij in de vormgeving van het ontwikkelplan en de manier van aantonen van het beheersingsniveau. De docent beoordeelt het filmpje met je reflectie en kan daarbij het ontwikkelplan raadplegen.

Uit het filmpje blijkt dat de gekozen vaardigheid:

- een groeikans biedt op een voor de student nog (vrijwel) onbekend verpleegkundig beroepsterrein,
- aansluit bij de setting van de stage,
- gerelateerd is aan de competenties uit het opleidingsprofiel.

Uit het filmpje blijkt dat de student effectief sturing heeft gegeven aan de eigen ontwikkeling via:

- afspraken met de werkbegeleider en docent over het beoogde beheersingsniveau en de wijze waarop dit aangetoond kan worden,
- tijdig starten, bijsturen en afronden van het ontwikkeltraject,
- reflectie op behaalde resultaat en het doorlopen ontwikkelproces.

Het beoordelingsformulier staat in Word-format op MijnHvA, studiedeel stage 3. De opdracht wordt beoordeeld met een cijfer afgerond op 1 decimaal. De student mag het product éénmalig herkansen door dit bij te stellen en opnieuw in te leveren conform het jaartoetsrooster.

Toelichting Stage-opdrachten stage 4.1 en 4.2

In het stagewerkplan beschrijft de student hoe de competentie-ontwikkeling zal worden aangetoond. De student kan daarbij gebruik maken van beoordelingsformulieren en feedbackformulieren die op MijnHvA staan en zal zelf beoordelingsvormen en/of formulieren ontwerpen. Daarnaast kan de student eigen opdrachten ontwerpen om daarmee specifiekere invulling te geven aan de individuele competentie-ontwikkeling. De ingevulde feedback- en beoordelingsformulieren vormen de basis van de zelfbeoordeling door de student van de competentie-ontwikkeling halverwege en aan het einde van de stage door de student. Deze aanvullende bewijzen kan de student in OnStage plaatsen bij de stap waar de zelfbeoordelingen worden ge-upload.

De onderwijseenheid 'stage-opdrachten jaar 4' bestaat uit 4 opdrachten, waarvan er 2 binnen de stage worden uitgevoerd. Per stage-opdracht volgt een toelichting.

1. Stagewerkplan, zie toelichting bij '[stagewerkplan alle stages](#)'
2. Opdracht Professionele ontwikkeling

De twee andere cursussen die gekoppeld zijn aan de onderwijseenheid stage-opdrachten zijn binnenschoolse cursussen. Alle informatie hierover staat beschreven in de betreffende studiehandleiding jaar 4:

COVA 4 S

Moreel Beraad

Afstuderen

Tijdens stage 4.1 start de student met de afstudeeropdracht Implementatieplan en het verzamelen van de informatie voor de opdrachten Literatuurstudie en Case study. Deze opdrachten worden gerelateerd aan de stages 4.1. en 4.2. uitgevoerd, maar zijn geen onderdeel van de beoordeling van de stages. Alle opdrachten staan beschreven in de betreffende studiehandleidingen.

Toelichting Opdracht Professionele ontwikkeling stage jaar 4.1

Ontwikkel wat relevant is, kies zelf en geef richting aan je eigen professionele ontwikkeling.

Tegen het einde van stage 4.1 bereid je je voor op de afstudeerstage. Mogelijk behaal je sommige competenties al op eindniveau aan het einde van 4.1, bij andere competenties wil je juist in die laatste 10 weken nog een verdere groei in jouw functioneren realiseren. Stage 4.2 behoort tot het formele afstudeerprogramma, samen met de onderdelen implementatieplan, literatuurstudie, case study en reflectie. Per onderdeel staat in de betreffende cursushandleiding beschreven welke competenties worden aangetoond. Voor de afstudeerstage 4.2 zijn dat de competenties:

- 1a De verpleegkundige verleent zorg in complexe zorgsituaties van opname tot en met ontslag.
- 1b De verpleegkundige verleent preventieve zorg aan individuen en groepen.
- 2a De verpleegkundige gaat een vertrouwensrelatie aan met de patiënt.
- 2b De verpleegkundige geeft informatie, voorlichting, GVO en advies aan individuen en groepen.
- 2c De verpleegkundige zorgt voor een optimale informatie-uitwisseling met alle betrokkenen.
- 3a De verpleegkundige werkt effectief samen met alle betrokkenen.
- 3b De verpleegkundige adviseert en geeft consult aan collega's binnen en buiten de eigen organisatie.
- 4b De verpleegkundige geeft werkbegeleiding aan studenten en medewerkers.

5a De verpleegkundige herkent en verheldert ethische problemen en beargumenteert de gekozen handelwijze.

5b De verpleegkundige herkent structurele gezondheidsproblemen, behartigt de belangen voor de eigen patiëntenpopulatie en stelt beide op de juiste plek aan de orde binnen de organisatie.

6a De verpleegkundige coördineert zorgverlening en preventieprogramma's en waarborgt daarbij de continuïteit van zorg.

6c De verpleegkundige neemt de rol van klinisch leider op zich.

7b De verpleegkundige handelt volgens de waarden en normen van het verpleegkundig beroep.

Deze stage-opdracht helpt je de positie in te nemen van een lerende beginnende verpleegkundige, die doelgericht een leerstrategie ontwikkelt en uitvoert waarmee kennis en vaardigheden geleerd worden op een terrein dat je nog onvoldoende beheerst.

De aanduiding 'vaardigheid' wordt hier gebruikt voor alle motorische, communicatieve en cognitieve vaardigheden van verpleegkundigen. Een voorbeeld van motorische vaardigheid is het uitvoeren van een verpleegtechnische handeling. Het goed uitvoeren van specifieke begeleidingstechnieken en het interprofessioneel kunnen samenwerken zijn voorbeelden van (communicatieve) vaardigheden. En een voorbeeld van een vaardigheid die zowel cognitief als communicatief is, is het afwegen van belangen bij shared-decision-making met zorgvragers en hun naasten.

Beroepsrol

Reflectieve EBP-professional

Competentie

8. De verpleegkundige werkt permanent aan de bevordering en ontwikkeling van de verpleegkundige beroepsgroep, haar eigen deskundigheid en die van haar directe (toekomstige) collega's door voortdurend actief (verschillende vormen van) kennis te zoeken en te delen en, indien van toepassing, in praktijkgericht onderzoek.

Doelen

De student kan:

1. gericht sturing geven aan de eigen professionele ontwikkeling via het formuleren van leerwensen, het regisseren van het eigen ontwikkelproces en het verantwoorden van de behaalde resultaten;
2. reflecteren op uitvoering (proces).

Opdracht

Ga na wat binnen jouw ontwikkeling in eerdere stages nog onvoldoende ontwikkeld is om het niveau van een beginnende hbo-verpleegkundige aan te kunnen tonen. Maak een beknopt ontwikkelplan (in stage 4.1) en voer het uit in stage 4.2. Toon in een filmpje van maximaal 3 minuten je reflectie op de behaalde resultaten en op de regievoering van het eigen leren.

Uitvoering

Tijdspad

Gebruik het tweede deel van stage 4.1 voor de oriëntatie op deze opdracht en het maken van het ontwikkelplan, zodat het plan vóór de eindevaluatie 4.1 klaar is.

Keuze van thema's en vaardigheden

Analyseer je competentie-ontwikkeling en beschrijf zo concreet mogelijk welke kennis en vaardigheden jij in de afstudeerstage nog wil gaan uitbouwen. Beschrijf hoe dit aansluit bij jouw huidige kennis en vaardigheden, de competenties van de opleiding en de ontwikkelingen in het stage- of beroepsveld en jouw eigen voorkeuren.

Formuleren leerwensen

Het formuleren van leerwensen kan lastig zijn op een terrein dat je nog niet (voldoende) beheerst. Het is dan moeilijk om zelf in te schatten welke aspecten van het beroepsmatig functioneren van belang én haalbaar zijn binnen de stage. Advies: spreek met iemand die jij een goed voorbeeld vindt op dit terrein en vraag advies over het formuleren van *die* aspecten die van belang zijn bij jouw thema en vaardigheid. Met andere woorden: beschrijf *wat* je wilt ontwikkelen én het beoogde beheersingsniveau.

Regisseren van de uitvoering

Schat de benodigde tijd in (evt. een begroting in uren / dagen) en bepaal welke activiteiten je wilt ondernemen. Denk daarbij ook aan activiteiten als het volgen van een interne scholing, het bezoeken van een symposium, het deelnemen aan practica en/of overlegbijeenkomsten. Maak hierover afspraken met de stageplaats en leg deze vast in je ontwikkelplan. Neem ook enkele evaluatiemomenten in je plan op, zodat tijdig bijsturen mogelijk is.

Verantwoording en reflectie

Bedenk hoe het door jouw beoogde beheersingsniveau kan worden aangetoond en beoordeeld. Maak hierover afspraken met de stageplaats en de stagebegeleidend docent. Een goed moment hiervoor is de eindevaluatie 4.1, waar jij en je werkbegeleider elkaar treffen. Je docentbegeleider tref je tijdens de LOS-bijeenkomsten om samen de inhoud van je ontwikkelplan af te stemmen.

Reflecteer aan het einde van stage 4.2 op het eindresultaat dat je behaald hebt én op het proces van uitvoering. Laat daarbij zien dat een reflectie verder gaat dan een evaluatie (beoordeling) van het product en proces. Enkele adviezen nog:

- Gebruik de, door de opleiding gekozen, definitie van reflecteren die ook gebruikt wordt bij het afstudeeronderdeel reflectie.
- Het filmpje mag maximaal 3 minuten duren en de bestandsvang moet kleiner dan 200 MB zijn, anders kun je het niet uploaden in OnStage.
- Belangrijkste tip voor het maken van een kort filmpje: maak een script. Anders gezegd: bedenk vooraf precies wat je wilt laten zien en gaat zeggen. Op YouTube vind je veel voorbeelden en uitleg, zoals deze: <https://youtu.be/1Oo3b96ZTIs>. Over het maken en bewerken van filmpjes via je smartphone heeft een van de verpleegkundedocenten een uitleg gemaakt, deze vind je via

<https://youtu.be/MLxxIB8IFWM>. En denk ook eens terug aan de tips over de opbouw van een pakkende presentatie uit de training 'beroepsgericht presenteren' in jaar 1.

Beoordeling en Herkansing

De praktijk evalueert het behaalde beheersingsniveau en neemt het oordeel hierover mee bij het invullen van de competentiematrix op het formulier 'Eindevaluatie advies praktijk' aan het einde van stage 4.2.

De docent beoordeelt of de uitwerkingen in lijn zijn met de stage-opdracht. Je plaatst het ontwikkelplan en het filmpje in Onstage. Je bent vrij in de vormgeving van het ontwikkelplan en de manier van aantonen van het beheersingsniveau. De docent beoordeelt het filmpje met je reflectie en kan daarbij het ontwikkelplan raadplegen.

Uit het filmpje blijkt dat de gekozen onderwerpen:

- aansluit bij de setting van de stage,
- gerelateerd is aan de competenties uit het opleidingsprofiel,
- en het beoogde eindniveau van de opleidingscompetenties.

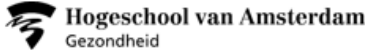
Uit het filmpje blijkt dat de student effectief sturing heeft gegeven aan de eigen ontwikkeling via:

- afspraken met de werkbegeleider en docent over het beoogde beheersingsniveau en de wijze waarop dit aangetoond kan worden,
- tijdig starten, bijsturen en afronden van het ontwikkeltraject,
- reflectie op behaalde resultaat en het doorlopen ontwikkelproces.

Het beoordelingsformulier staat in Word-format op MijnHvA, studiedeel stage 4. De opdracht wordt beoordeeld met een cijfer afgerond op 1 decimaal. De student mag het product éénmalig herkansen door dit bij te stellen en opnieuw in te leveren conform het jaartoetsrooster.

Toelichting Voorbeeld absentielijst

Absentielijst stages HBO-V

Gegevens student en stage			
Student		Datum	
Studentnummer		Organisatie	
Stage	1 - 2 - 3 - 4.1 - 4.2	Team of afd.	
Docent		Werkbegeleider	

Verantwoording absentie			
Datum afwezigheid	Reden	Datum ingehaald	Opmerking

Toelichting Beoordeling professioneel gedrag

In de verpleegkundige beroepsuitoefening wordt van iedere (aankomend) professional verwacht dat deze zich gedraagt naar de professionele standaard. Deze is beschreven in de Beroepscode van Verpleegkundigen en Verzorgenden en verwoord in de eed die HvA verpleegkundestudenten afleggen bij de diplomering.

De toetsing Professioneel Gedrag binnen de stages van de opleiding Verpleegkunde van de HvA, heeft als doel te beoordelen of de student, in relatie tot de opleidingsfase, voldoet aan de professionele standaard. Onderstaande items zijn een selectie uit de Beroepscode en de eed. Het voldoen aan deze gedragsnormen is door de opleiding voorwaardelijk gesteld voor de beroepsuitoefening tijdens stages. De docentbegeleider zal, halverwege de stage, op basis van het advies van de werkbegeleider en eventueel aanvullende documentatie, het professioneel gedrag kwalificeren als 'Behaald' of 'Niet Behaald'. Als aan het einde van de stage de toets Professioneel Gedrag niet behaald is, bespreken de studiebegeleider, de jaarcoördinator en de student de geschiktheid voor het verpleegkundig beroep gerelateerd aan 'de professionele beroepsstandaard'⁶. Andere gespreksonderwerpen zijn de mogelijkheden van her-oriëntatie op studies binnen en buiten de HvA en eventuele aanvullende voorwaarden die de opleiding kan stellen bij de keuze om de opleiding te vervolgen.

Voorbeeld formulier 'Professioneel gedrag advies beoordeling praktijk'

Is student geschikt voor de uitoefening v.h. verpleegkundig beroep (WHW), in relatie tot onderstaande normen?			
De student:	Ja	Nee ²	↓
			Beschrijving van gedragsvoorbeelden als student niet voldoet aan de gestelde norm.
Handelt naar normen, richtlijnen, protocollen, gedragsregels en eisen van zorgvuldigheid die invulling geven aan goed hulpverlenerschap (Beroepscode).			
Draagt verantwoordelijkheid voor en is aanspreekbaar op eigen handelen, bejegening en gedrag als professional (Beroepscode).			
Kent de grenzen van eigen deskundigheid en beroepsverantwoordelijkheid en verricht alleen handelingen die binnen deze grenzen liggen (Beroepscode en eed).			
Draagt bij aan een veilige zorgverlening (Beroepscode) en brengt zorgvragers geen schade toe (eed).			
Respecteert en beschermt de zorgvrager en diens privacy en gaat zorgvuldig om met vertrouwelijke informatie (Beroepscode en eed)			
Bewaakt de onafhankelijkheid, de betrouwbaarheid en de geloofwaardigheid van zichzelf en van de beroepsgroep (Beroepscode en eed).			

Advies beoordeling professioneel gedrag door praktijk	
Advies beoordeling	Behaald
	Niet Behaald

⁶ Conform regelgeving Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) en beschreven in Studentenstatuut HvA en de Beroepscode van Verpleegkundigen en Verzorgenden.

Toelichting Tussenevaluatie stage

Halverwege de stage vindt een tussenevaluatie plaats. Een moment om het verloop van de stage met elkaar te bespreken. Gespreksthema's zijn onder andere het leerklimaat op de stageplaats, de begeleiding door de werkbegeleider(s), de leerstijl van de student en de samenwerking tussen de student, het team en de docentbegeleider. Voor de werk- en docentbegeleider ook de gelegenheid om nader af te stemmen als er onduidelijkheden, vragen of wensen zijn vanuit de stageplaats of de opleiding.

De docentbegeleider is bij de tussenevaluatie aanwezig in de stages 1, 2, 3 en 4.1. Tijdens stage 4.2 vindt er geen tussenevaluatie plaats. De student schrijft wel een zelfbeoordeling en plant zelf een tussentijdse evaluatie in week 5 met de werkbegeleider. In stage 4.2 is de docent, in de rol van examinerator, aanwezig bij de eindevaluatie.

Tijdens de tussenevaluatie worden besproken:

- de beoordeling professioneel gedrag (in alle stages, behalve stage 4.2);
- de competentieontwikkeling.

Activiteiten door de student

- De student mailt tijdig het beoordelingsformulier 'Professioneel gedrag' (MijnHva) aan de werkbegeleider en verzoekt de werkbegeleider het volledig in te vullen, te ondertekenen en rechtstreeks te **mailen aan de docent met een kopie (cc) naar de student**.
- De student evalueert de eigen competentie-ontwikkeling door in het stagewerkplan per beroepsrol kort en kernachtig te beschrijven: de competentie-ontwikkeling sinds de start van de stage, de ontdekkingen die gedaan zijn (kwaliteiten, valkuilen) en de sturing van de eigen ontwikkeling in het 2^e deel van de stage. Voorbeeldsituaties uit de stage kunnen aanvullend zijn op de beschreven ontwikkeling. Uiterlijk 5 kalenderdagen voor het gesprek levert de student het bijgewerkte stagewerkplan in bij de werkbegeleider en plaatst het voor de docent in OnStage.
- De student stelt na de tussenevaluatie z.n. het stagewerkplan bij conform de afspraken die gemaakt zijn.

Activiteiten door de werkbegeleider

- De werkbegeleider vult het beoordelingsformulier 'Professioneel gedrag' volledig in en mailt het rechtstreeks aan de docent. Deze plaatst het ingevulde formulier in OnStage.
- De werkbegeleider bereidt zich voor, zodat tijdens de tussenevaluatie mondeling feedback gegeven kan worden op de competentie-ontwikkeling van de student sinds de start van de stage, de ontdekkingen die gedaan zijn (kwaliteiten, valkuilen) en de sturing die gegeven moet worden aan de competentie-ontwikkeling in het 2^e deel van de stage.
- De werkbegeleider maakt met de docent de afspraak dat deze aanwezig is bij de eindbeoordeling als ten tijde van de tussenevaluatie:
  - de beoordeling professioneel gedrag onvoldoende is en/of
  - er risico is op een onvoldoende eindbeoordeling.

Activiteiten door de docent

- De docent leest de zelfbeoordeling van de student en de beoordeling van het professioneel gedrag door de werkbegeleider.
- De docent bewaakt tijdens het gesprek de inhoud van de tussenevaluatie en stagebeoordelingsprocedures.
- De docent vult het formulier ‘tussenevaluatie stage’ in en plaatst dit op OnStage.

Voorbeelden van de formulieren zijn hieronder als afbeeldingen ingevoegd.

De formulieren zijn digitaal, in Word-format, beschikbaar op MijnHva.

Voorbeeld formulier ‘Tussenevaluatie stage docent’

Formulier tussenevaluatie stage (in te vullen door docentbegeleider)			
Gegevens student en stage			
Student		Datum	
Studentnummer		Docent	
Stage	1 – 2 - 3 – 4.1 – 4.2	Stage	
	1e kans / herkansing	Organisatie	
		Team of afd.	

Procedure

Tijdens de tussenevaluatie wordt ten minste besproken:

- De beoordeling professioneel gedrag (in alle stages, behalve stage 4.2), ingevuld door de werkbegeleider en voorafgaand aan de tussenevaluatie gemaild aan docent en student. De docent plaatst de ingevulde beoordeling in OnStage.
- De competentieontwikkeling, zoals door de student beschreven in het stagewerkplan. De student heeft het bijgestelde stagewerkplan gemaild naar de werkbegeleider gemaild en geplaatst in OnStage. Werkbegeleider en docent geven mondeling feedback en bespreken de huidige ontwikkeling.

De docent noteert tijdens het gesprek (op dit formulier) de afspraken m.b.t. het 2^e deel van de stage en plaatst dit in OnStage. De student verwerkt de feedback in haar stagewerkplan als aanvulling op de zelfbeoordeling.

Korte beschrijving niveau van functioneren in de beroepsrol PROFESSIONAL & KWALITEITSBEVORDERAAR		
Monitoren, meten en screenen van de kwaliteit van de zorgverlening binnen de werkeenheden.	Bijdragen aan het kwaliteitssysteem van de organisatie en het lokaal toepasbaar maken van standaarden, richtlijnen, protocollen en zorgtechnologie.	Bijdragen aan een positieve beeldvorming en de ontwikkeling van de verpleegkunde.
Beschrijf, in enkele zinnen, het niveau van functioneren binnen deze beroepsrol.		
Beschrijf de tips, ontwikkeladviezen, die student meekrijgt voor 2 ^e deel van de stage.		

Het professioneel gedrag is beoordeeld met:	Behaald	Als de beoordeling professioneel gedrag halverwege de stage niet behaald is, geldt het tweede deel van de stage als de formele herkansing van dit onderdeel. Het beoordelingsformulier zal dan aan het einde van de stage opnieuw moeten worden ingevuld door de werkbegeleider.
	Niet Behaald	Zijn student en werkbegeleider door docent geïnformeerd over bovenstaande herbeoordeling aan einde van de stage? Ja / Nee
Is het wenselijk dat docent aanwezig is bij eindevaluatie?		Motivatie:

Toelichting Eindbeoordeling stage

In de laatste stageweek vindt de eindevaluatie plaats. De docentbegeleider is hierbij aanwezig als de praktijk adviseert de stage met een onvoldoende te beoordelen. In stage 4.2 is de docent, in de rol van examiner, altijd aanwezig bij de eindevaluatie omdat deze stage een onderdeel is van het afstuderen.

Tijdens de eindevaluatie worden besproken:

- de beoordeling professioneel gedrag (alleen als deze herkanst is in het 2^e deel van de stage);
- de competentieontwikkeling;
- het beoordelingsadvies van de praktijk aan de docent.

Activiteiten door de student

- De student evalueert zichzelf door in het stagewerkplan per beroepsrol kort en kernachtig te beschrijven: de competentie-ontwikkeling sinds de tussenevaluatie, de ontdekkingen die gedaan zijn (kwaliteiten, valkuilen) en de sturing van de eigen ontwikkeling in een volgende stage. Voorbeeldsituaties uit de stage kunnen aanvullend zijn op de beschreven ontwikkeling. Uiterlijk 5 kalenderdagen voor het gesprek levert de student het bijgewerkte stagewerkplan in bij de werkbegeleider en plaatst het voor de docent in OnStage.
- De student mailt tijdig het formulier 'Eindevaluatie advies praktijk' naar de werkbegeleider en verzoekt de werkbegeleider het volledig in te vullen, te ondertekenen en rechtstreeks te **mailen aan de docent met een kopie (cc) naar de student**.
- Als het onderdeel professioneel gedrag herkanst wordt, dan mailt de student tijdig het beoordelingsformulier 'Professioneel gedrag' (MijnHva) aan de werkbegeleider en verzoekt dit in te vullen en via e-mail rechtstreeks te retourneren **naar de docent met een kopie (cc) aan de student**.

Activiteiten door de werkbegeleider

- De werkbegeleider vult het formulier 'Eindevaluatie advies praktijk' volledig, ondertekent het en **mailt het rechtstreeks aan de docent met een kopie (cc) aan de student**.
- De werkbegeleider geeft tijdens de eindevaluatie een toelichting op het advies. Daarbij is expliciet aandacht voor eventuele verschillen tussen de zelfbeoordeling van de student en de adviesbeoordeling van de praktijk.
- Als het onderdeel 'Professioneel gedrag' herkanst wordt, dan vult de werkbegeleider het beoordelingsformulier 'Professioneel gedrag' volledig in en **mailt het rechtstreeks aan de docent met een kopie (cc) naar de student**.

Activiteiten door de docent

- De docent leest de zelfbeoordeling van de student en het beoordelingsadvies van de praktijk en vraagt zo nodig aanvullend informatie.
- Als de docent voornemens is af te wijken van het advies van de praktijk, dan neemt de docent contact op met de werkbegeleider en de student en geeft een toelichting op de overwegingen die aanleiding zijn tot een afwijkende beoordeling.
- De docent stelt vervolgens de beoordeling vast en registreert deze door het invullen van het formulier 'Eindbeoordeling stage docent'.

- In aanvulling op bovenstaande geldt bij stage 4.2 dat de docent, in de rol van eerste examinator, altijd aanwezig is bij de eindevaluatie. De docent stelt daarna een voorlopige beoordeling vast en legt deze voor aan de aangewezen tweede examinator. De tweede examinator geeft schriftelijk en beargumenteerd aan of, en op welke onderdelen, zijn beoordeling afwijkt van die van de eerste examinator. De docentbegeleider stelt vervolgens de definitieve beoordeling vast registreert deze op het docentformulier en is SIS.

In OnStage worden alle documenten die gerelateerd zijn aan de stagebeoordelingen gearhiveerd. Het OnStage dossier is de verantwoording van alle beoordelingen in een stage. Als één of meerdere verplichte documenten ontbreken in het OnStage-dossier, dan mogen de beoordelingen van de onderwijseenheid 'stage' en/of de onderwijseenheid 'stage-opdrachten' niet ingevoerd worden in SIS vanwege het ontbreken van bewijsmateriaal. Ook als een stage vroegtijdig beëindigd is, vult de docent het formulier 'Eindbeoordeling stage docent' in en plaatst dit in OnStage.

Voorbeelden van de formulieren zijn hieronder als afbeeldingen ingevoegd. De formulieren zijn digitaal, in Word-format, beschikbaar op MijnHva.

Voorbeeld formulier 'Eindevaluatie advies praktijk'

Eindbeoordeling advies praktijk			
Gegevens student en stage			
Student		Datum	
Studentnummer		Ingevuld door	
		Functie	
Stage	1 - 2 - 3 - 4 - 4.1 - 4.2	Organisatie	
	1 ^a kans / herkansing	Team of afd.	
Beroepsrol Professional & kwaliteitsbevorderaar			
14. Monitoren, meten en screenen van de kwaliteit van de zorgverlening binnen de werkeenheden.			
15. Bijdragen aan het kwaliteitssysteem van de organisatie en het lokaal toepasbaar maken van standaarden, richtlijnen, protocollen en zorgtechnologie.			
16. Bijdragen aan een positieve beeldvorming en de ontwikkeling van de verpleegkunde.			
Afzettingen zijn beoogd eindniveau van stagen	1	2	3 4.1 4.2
Verantwoording van de scoringen van eindniveaus in de competentiematrix bij de beroepsrol PROFESSIONAL & KWALITEITSBEVORDERAAR			
Monitoren, meten en screenen van de kwaliteit van de zorgverlening binnen de werkeenheden.	Bijdragen aan het kwaliteitssysteem van de organisatie en het lokaal toepasbaar maken van standaarden, richtlijnen, protocollen en zorgtechnologie.	Bijdragen aan een positieve beeldvorming en de ontwikkeling van de verpleegkunde.	
Beschrijf, in enkele zinnen, het niveau van functioneren binnen deze beroepsrol.			
Beschrijf de tips, ontwikkeladviezen, die student meekrijgt.			
Advies eindbeoordeling stage door praktijk			
Advies beoordeling stage	Excellent ¹	De student heeft de competenties van de beroepsrol Zorgverlener (of het competentiegebied Verpleegkundig handelen) op het vereiste niveau afgerond en in totaal ten minste 80% van alle competenties behaald op het vereiste niveau ² en excelleert in 3 of meer beroepsrollen.	
	Behaald	De student heeft de competenties van de beroepsrol Zorgverlener (of het competentiegebied Verpleegkundig handelen) op het vereiste niveau afgerond en in totaal ten minste 80% van alle competenties behaald op het vereiste niveau.	
	Niet Behaald	De student heeft de competenties van de beroepsrol Zorgverlener (of het competentiegebied Verpleegkundig handelen) niet op het vereiste niveau afgerond of in totaal minder dan 80% van alle competenties behaald op het vereiste niveau.	
	Niet Voldaan	De student was ongeoorloofde afwezig en/of was meer dan 10% van de stagedagen absent en/of de stage werd vroegtijdig beëindigd.	
Stagewerkplan en stage-opdrachten	authentiek ja / nee	De producten zijn door de student, naar waarheid en in overeenstemming met feitelijke praktijksituatie(s) uitgewerkt.	

Toelichting Voorbeeld Formulier 'Eindbeoordeling stage docent'

Eindbeoordeling stage door docentbegeleider				
Gegevens student en stage				
Student		Datum		
Studentnummer		Docent		
Stage	1 - 2 - 3 - 4.1 - 4.2	Stage		
	1 ^e kans / herkansing	Organisatie		
		Team of afd.		
Samenvatting eindbeoordeling stage				
De <i>praktijk</i> typeert het eindniveau als:	Excellent	Behaald	Niet Behaald	Niet Voldaan
De <i>student</i> typeert het eindniveau als:	Excellent	Behaald	Niet Behaald	Niet Voldaan
De <i>docent</i> beoordeelt het eindniveau als:	Excellent	Behaald	Niet Behaald	Niet Voldaan
	De docent neemt het advies van de praktijk wel / niet over. Motivatie:			
Indien professioneel gedrag werd herkanst, dan is dit nu beoordeeld met:	Behaald	Als de beoordeling professioneel gedrag aan het einde van de stage niet behaald is, zullen de eventueel behaalde studiepunten van de stage niet worden toegekend.		
	Niet Behaald	Is de student door docent hierover geïnformeerd en verwezen naar de StudentBegeleider (Sb-er) Ja / Nee		

Toelichting Opleidingsprofiel BN 2020 voor 1^e, 2^e en 3^e jaars

Opleidingsprofiel gebaseerd op Bachelor Nursing 2020, studiejaar 2017-2018, stages jaar 1, 2 en 3.
Beroepsrol Zorgverlener
1. De verpleegkundige stelt op basis van klinisch redeneren de behoefte aan verpleegkundige zorg vast op lichamelijk, psychisch, functioneel en sociaal gebied, indiceert en verleent deze zorg in complexe situaties, volgens het verpleegkundig proces, op basis van evidence-based practice.
2. De verpleegkundige versterkt (zo ver als mogelijk) het zelfmanagement van mensen in hun sociale context. Ze richt zich daarbij op gezamenlijke besluitvorming met de zorgvrager en diens naasten en houdt hierbij rekening met de diversiteit in persoonlijke eigenschappen, etnische, culturele en levensbeschouwelijke achtergronden en ideologische overtuigingen.
3. De verpleegkundige indiceert en voert verpleegtechnische (voorbehouden) handelingen uit op basis van zelfstandige bevoegdheid of functionele zelfstandigheid zoals beschreven in de wet Big.
Beroepsrol Communicator
4. De verpleegkundige communiceert op persoonsgerichte en professionele wijze met de zorgvrager en diens informele netwerk, waarbij voor optimale informatie-uitwisseling wordt gezorgd.
Beroepsrol Samenwerkingspartner
5. De verpleegkundige gaat een vertrouwensrelatie aan, werkt effectief samen vanuit het principe van gezamenlijke besluitvorming met de zorgvrager en diens naasten en ondersteunt hen in het zelfmanagement.
6. De verpleegkundige werkt zowel binnen als buiten de eigen organisatie samen met andere beroepsbeoefenaren of instanties waarin zij als autonome professional een bijdrage levert aan de kwaliteit en continuïteit van zorg.
6a De verpleegkundige draagt in een interprofessioneel team van professionals en zorgvrager(s) bij aan een gezamenlijke en gecoördineerde benadering van gezondheids- en functioneringsproblemen van zorgvrager(s).
Beroepsrol Reflectieve EBP-professional
7. De verpleegkundige handelt vanuit een continu aanwezig onderzoekend vermogen leidend tot reflectie, evidence-based practice (EBP) en innovatie van de beroepspraktijk.
8. De verpleegkundige werkt permanent aan de bevordering en ontwikkeling van de verpleegkundige beroepsgroep, haar eigen deskundigheid en die van haar directe (toekomstige) collega's door voortdurend actief (verschillende vormen van) kennis te zoeken en te delen en, indien van toepassing, in praktijkgericht onderzoek.
9. De verpleegkundige reflecteert voortdurend en methodisch op haar eigen handelen in de samenwerking met de zorgvrager en andere zorgverleners en betreft hierbij inhoudelijke, procesmatige en moreel-ethische aspecten van haar keuzes en beslissingen.
9a De verpleegkundige herkent en verheldert ethische problemen en beargumenteert de gekozen handelingen.

Beroepsrol Gezondheidsbevorderaar
10. De verpleegkundige bevordert de gezondheid van de zorgvrager of groepen zorgvragers door het organiseren en toepassen van passende vormen van preventie die zich ook richten op het bevorderen van het zelfmanagement en het gebruik van eigen netwerk van de zorgvrager.
Beroepsrol Organisator
11. De verpleegkundige toont leiderschap in het verpleegkundig handelen en in de samenwerking met anderen en weegt de verschillende belangen waarbij het belang van de zorgvrager voorop staat
12. De verpleegkundige plant en coördineert de zorg rondom de zorgvrager/groep zorgvragers.
13. De verpleegkundige neemt verantwoordelijkheid voor de veiligheid van zorgvragers en medewerkers binnen de organisatie.
Beroepsrol Professional en kwaliteitsbevorderaar
14. De verpleegkundige monitort, meet en screent de zorgverlening zowel op het niveau van de individuele zorgverlening als op het niveau van de eenheid waarin zij/hij werkt om goede kwaliteit van zorg te borgen dan wel zorg te verbeteren.
15. De verpleegkundige levert een bijdrage aan kwaliteitssystemen binnen de organisatie en is betrokken bij het lokaal toepasbaar maken en uitvoeren van standaarden, richtlijnen, protocollen en zorgtechnologie, signaleert het ontbreken en draagt bij aan de ontwikkeling hiervan.
16. De verpleegkundige levert een positieve en actieve bijdrage aan de beeldvorming en de ontwikkeling van de verpleegkunde vanuit een historisch, institutioneel en maatschappelijk perspectief.

Toelichting Opleidingsprofiel HvA Verpleegkunde voor 4^e jaars

Huidig Opleidingsprofiel HvA Verpleegkunde, studiejaar 2017-2018, stages 4.
Competentiegebied 1: Verpleegkundig handelen
1a De verpleegkundige verleent zorg in complexe zorgsituaties van opname tot en met ontslag.
1b De verpleegkundige verleent preventieve zorg aan individuen en groepen.
1c De verpleegkundige onderbouwt de zorg met behulp van klinisch redeneren.
Competentiegebied 2: Communicatie
2a De verpleegkundige gaat een vertrouwensrelatie aan met de patiënt.
2b De verpleegkundige geeft informatie, voorlichting, GVO en advies aan individuen en groepen.
2c De verpleegkundige zorgt voor een optimale informatie-uitwisseling met alle betrokkenen.
Competentiegebied 3: Samenwerking
3a De verpleegkundige werkt effectief samen met alle betrokkenen.
3b De verpleegkundige adviseert en geeft consult aan collega's binnen en buiten de eigen organisatie.
Competentiegebied 4: Kennis en wetenschap
4a De verpleegkundige draagt systematisch bij aan verbetering en vernieuwing van de zorgverlening.
4b De verpleegkundige geeft werkbegeleiding aan studenten en medewerkers.
4c De verpleegkundige zorgt voor het voortdurend actueel houden van de eigen kennis.
Competentiegebied 5: Maatschappelijk handelen
5a De verpleegkundige herkent en verheldert ethische problemen en beargumenteert de gekozen handelwijze.
5b De verpleegkundige herkent structurele gezondheidsproblemen, behartigt de belangen voor de eigen patiëntenpopulatie en stelt beide op de juiste plek aan de orde binnen de organisatie.
Competentiegebied 6: Organisatie
6a De verpleegkundige coördineert zorgverlening en preventieprogramma's en waarborgt daarbij de continuïteit van zorg.
6b De verpleegkundige ontwerpt kwaliteitszorg ten behoeve van de verpleegkundige zorgverlening.
6c De verpleegkundige neemt de rol van klinisch leider op zich.
Competentiegebied 7: Professionaliteit
7a De verpleegkundige geeft blijk van het vermogen zich bewust te ontwikkelen.
7b De verpleegkundige handelt volgens de waarden en normen van het verpleegkundig beroep.
7c De verpleegkundige vervult zowel een autonome als een participerende rol in de zorgverlening.

Toelichting Competentie- en complexiteitsniveaus

Deze informatie is overgenomen uit Competentieset HBO-V HvA (2).

In de opleiding worden drie fasen onderscheiden: de propedeuse, de kernfase en de afstudeerfase. Per fase worden de competenties op een hoger complexiteitsniveau ontwikkeld, waarbij het niveau van fase 3 het eindniveau van de competenties van de opleiding beschrijft.

Daarnaast wordt 'complexiteit' onderscheiden in drie soorten complexiteit: complexiteit van zorg, complexiteit van de context waarin de student-verpleegkundige functioneert, complexiteit van redeneren. Dit is natuurlijk een kunstmatig onderscheid, want in de praktijk is er volop interactie tussen deze drie soorten complexiteit. Elke competentie is ingedeeld in het soort complexiteit waar de focus ligt.

Niveau	Fase	Complexiteit
Niveau 1	Propedeuse	Laagcomplexiteit zorg Laagcomplexiteit context Vanuit standaarden werken en redeneren
Niveau 2	Kernfase	Middencomplexiteit zorg Middencomplexiteit context Improviseren
Niveau 3	Afstudeerfase	Hoogcomplexiteit zorg Hoogcomplexiteit context Ontwerpen

Complexiteit van de zorgsituatie

De complexiteit van de zorgsituatie wordt aan de hand van elf kenmerken bepaald:

1. stabiliteit van de zorgsituatie
2. kans op risicovolle situaties
3. meervoudige problematiek
4. multidisciplinaire samenwerking
5. verpleegtechnische interventies
6. ziekte-inzicht
7. gemotiveerdheid
8. intensieve zorg
9. beschikbaarheid mantelzorg
10. begeleiding mantelzorg
11. communicatiemogelijkheden

Per situatie worden deze elf kenmerken ingeschat en gewogen, waarna een conclusie over de complexiteit van de zorgsituatie getrokken kan worden (zie ook: tabel zorgcomplexiteit).

Tabel: Complexiteit van zorg

	Laagcomplex	Middencomplex	Hoogcomplex
Stabiliteit van de zorgsituatie	Gezondheidstoestand en gedrag is stabiel, wisselt beperkt en is voorspelbaar	Gezondheidstoestand en gedrag zijn redelijk voorspelbaar; er is maximaal twee keer per dag herziening van de zorgplanning nodig	Gezondheidstoestand en gedrag zijn sterk wisselend en onvoorspelbaar; er is voortdurend herziening van de zorgplanning nodig
Kans op risicovolle situaties	Gering	Aanwezig, maar niet groot	Zullen zich vrijwel zeker voordoen
Meervoudige problematiek	Eén of twee soorten problemen of handicaps (somatisch en/of psychisch), die elkaar nauwelijks beïnvloeden	Maximaal twee soorten problemen of handicaps (somatisch en/of psychisch), die elkaar kunnen beïnvloeden	Er zijn drie of meer soorten problemen of handicaps (somatisch en/of psychisch), die elkaar kunnen beïnvloeden
Multidisciplinaire samenwerking	Samenwerking met ten hoogste twee andere disciplines	Samenwerking met ten hoogste drie andere disciplines	Samenwerking met vier of meer andere disciplines
Verpleegtechnische interventies (w.o. risicovolle en voorbehouden handelingen)	Verpleegtechnische vaardigheden beperken zich tot vaardigheden niveau 1.	Verpleegtechnische vaardigheden omvatten vaardigheden van niveau 2.	Verpleegtechnische vaardigheden omvatten vaardigheden van niveau 3.
Ziekte-inzicht	De patiënt heeft voldoende ziekte-inzicht: kan veranderingen signaleren en hierop anticiperen / adequaat reageren	De patiënt heeft beperkt ziekte-inzicht: kan veranderingen signaleren, maar is onvoldoende in staat hierop te anticiperen / adequaat te reageren	De patiënt heeft (vrijwel) geen ziekte-inzicht: kan veranderingen zelf niet signaleren, heeft voortdurend verscherpt toezicht nodig
Gemotiveerdheid	Gemotiveerd, of eenvoudig te motiveren tot het volgen van behandeling	De motivatie voor het volgen van de behandeling wordt door angst en/of onzekerheid beperkt	De patiënt is niet of nauwelijks gemotiveerd en niet of nauwelijks te motiveren tot het volgen van de behandeling
Intensieve zorg	Behoeft geen intensieve zorg	Behoeft maximaal twee maal per dag intensieve zorg	Behoeft meer dan twee maal per dag intensieve zorg
Beschikbaarheid mantelzorg	Mantelzorg is volledig beschikbaar	Mantelzorg is aanwezig tijdens bezoeken	Er is geen mantelzorg beschikbaar
Begeleiding mantelzorg	Geen begeleiding van mantelzorg nodig; de patiënt informeert zijn mantelzorgers over zijn toestand en behandeling	Mantelzorg heeft aandacht en inspanning tijdens bezoeken en geplande gesprekken met arts en andere disciplines	Mantelzorg heeft voortdurend aandacht en inspanning
Communicatiemogelijkheden	Communiqueert adequaat (spreken, schrijven, gebaren, luisteren, zien)	Communicatiemogelijkheden worden bemoeilijkt door emotionele gevolgen (angst / onzekerheid / boosheid) van opname en behandeling	Beperkte communicatiemogelijkheden, er is voortdurende aandacht en inspanning nodig

Complexiteit van de context

De complexiteit van de context waarin de student-verpleegkundige werkt, wordt aan de hand van zeven kenmerken bepaald:

De mate waarin

1. de dienst voorspelbaar verloopt;
2. de kwantiteit van het aanwezige personeel aansluit bij de zorgvraag van de patiëntenpopulatie op de verpleegafdeling;
3. de kwaliteit van het aanwezige personeel aansluit bij de zorgvraag van de patiëntenpopulatie op de verpleegafdeling;
4. de samenwerking en verhouding met collega's en leidinggevende goed is;
5. andere disciplines en ondersteunende diensten bereikbaar zijn;
6. protocollen, voorschriften en afspraken aanwezig en duidelijk zijn;
7. benodigde materialen aanwezig zijn.

(zie ook: tabel complexiteit van de context)

Tabel: complexiteit van de context

<p>Niveau 1 Laagcomplex context</p>	<p>Voor alle zeven kenmerken geldt dat deze in voldoende mate aanwezig zijn.</p> <p>De dienst verloopt voorspelbaar, zonder onverwachtse situaties. Er is gelegenheid om te overleggen met de werkbegeleider of andere personen. Het personeel zoals dat volgens het dienstrooster gepland staat is aanwezig. Relevante andere disciplines en ondersteunende diensten zijn bereikbaar, materiaal is aanwezig. Het handelen kan gebaseerd worden op de protocollen, voorschriften en afspraken die op de afdeling aanwezig zijn en die voldoende instructie geven om het handelen op te baseren.</p>
<p>Niveau 2 Middencomplex context</p>	<p>Twee of drie van de kenmerken zijn niet aanwezig.</p> <p>Er is <i>bijvoorbeeld</i> een spoedopname of acute situatie, zoals een reanimatie, waarbij de kwantiteit van het personeel niet voldoende blijkt te zijn.</p> <p>Een van de verpleegkundigen meldt zich vlak voor het begin van diens dienst ziek.</p> <p>Een arts is niet bereikbaar.</p> <p>Het juiste protocol is niet op de afdeling aanwezig.</p>
<p>Niveau 3 Hoogcomplex context</p>	<p>Ten minste vier van de kenmerken zijn niet aanwezig.</p> <p>Er zijn <i>bijvoorbeeld</i> verscheidene onverwachtse situaties in een dienst.</p> <p>De middelen en materialen zijn afwezig.</p> <p>De protocollen, voorschriften en afspraken voorzien niet in de situatie waarin wel gehandeld moet worden.</p> <p>Niemand coördineert het werk, en ieder loopt zonder goed samen te werken het eigen werk te doen.</p> <p>De verhoudingen tussen enkele collega's zijn verstoord, in de dienst is dat goed merkbaar.</p> <p>Artsen en ondersteunende diensten hebben het druk, en zijn moeilijk bereikbaar.</p>

Complexiteit van redeneren

De complexiteit van redeneren door de student-verpleegkundige werkt, wordt aan de hand van een vereenvoudigde versie van de cognitieve taxonomie van Bloom bepaald (zie ook tabel: complexiteit van redeneren).

Tabel: complexiteit van redeneren

<p>Niveau 1 Vanuit standaarden denken en werken</p>	<p>De student kan over standaardsituaties redeneren en kan de standaarden (bijvoorbeeld protocollen, veel voorkomende aandoeningen die volgens een vast beeld en beloop te beschrijven zijn) uitleggen.</p> <p>Hierbij gaat het allereerst om <i>kennis</i>. De student laat bij de competenties zien in staat te zijn relevante (achtergrond)kennis te reproduceren, of verwerft deze kennis actief en doelgericht. Van de student wordt verwacht dat hij/zij kennis van relevante feiten, van relevante werkwijzen en van relevante theorieën heeft of weet te verwerven.</p> <p>Verder gaat het om <i>begrijpen</i>. Hierbij wordt het ‘alleen maar weten’ omgezet in inzicht, het kunnen <i>toepassen</i> (het kunnen gebruiken door in eenvoudige en overzichtelijke situaties te kiezen) en de toepassing kunnen verantwoorden.</p>
<p>Niveau 2 Improviseren</p>	<p>De student stelt vragen over de standaarden, laat blijken onderscheid te maken in situaties waarin de standaard toereikend is en wanneer deze niet (meer) voldoet. Hierbij gaat het om minder overzichtelijke situaties, waarin de student logisch redeneert. De student laat merken vanuit vragen en hypothesen te kunnen werken, te kunnen ordenen en tot een geldige conclusie te kunnen komen.</p>
<p>Niveau 3 Ontwerpen</p>	<p>De student laat zien tot creatief denken in staat te zijn. De student verenigt kennis uit verschillende bronnen tot iets nieuws. Voor de niet-standaardsituaties worden eigen oplossingen gevonden en verantwoord.</p> <p>Voor de verantwoording van de eigen oplossingen en de beoordeling/evaluatie van de oplossingen van anderen formuleert en hanteert de student zowel interne criteria⁷, als externe criteria⁸.</p>

⁷ criteria die voortkomen uit de eisen die in het algemeen aan het ‘product’ van de oplossing gesteld worden, bijvoorbeeld effectiviteit.

⁸ criteria die vanuit het specifieke doel aan het product worden gesteld, bijvoorbeeld aanvaardbaarheid voor deze specifieke zorgvrager.

Toelichting Mate van zelfstandigheid via het ZelCommodel

Zelfstandigheid: laag (Z1)	Zelfstandigheid: gemiddeld (Z2)	Zelfstandigheid: hoog (Z3)
Instructie, begeleiding en/of toezicht	Tussentijdse begeleiding of begeleiding op afstand of op afroep	Weinig sturing en begeleiding
Overlegt over te maken keuzes	Vrijheid van handelen binnen vastgesteld kader	Grote vrijheid van handelen
Schakelt hulp in bij onverwachte omstandigheden	Gedeeltelijk verantwoordelijk voor eindresultaat	Grote verantwoordelijkheid voor eindresultaat
Verantwoordelijk voor goede uitvoering van eigen werkzaamheden	Stimuleert of begeleidt anderen	Geeft leiding aan anderen
Onderbouwt standpunten met redematies van anderen	Onderbouwt, met hulp, standpunten met een volledig redeneerproces (van signaleren t/m handelen).	Onderbouwt, zelfstandig, standpunten met een volledig redeneerproces (van signaleren t/m handelen).

Overzicht Wie-Wat-Wanneer stages voltijd '17-'18

Legenda	
 Uploaden OnStage	 Bellen
 Gesprek	 e-mail

Vóór Aanvang	 Stagevoorbereiding (Jaar 1 & 2: lessen met docent, studenten jaar 3 & 4: zelfstandig) Concept stagewerkplan (SWP) in OnStage vóór aanvang stage (maandag vóór 17.00u)		
	STUDENT	WERKBEGELEIDER (WB)	STAGEDOCENT
week 1 & 2	 Bespreken SWP met werkbegeleider (WB).	 Bespreken SWP, geven tips verder invulling SWP.	 contact met werkbegeleider (WB). Feedback op SWP in Onstage Jaar 1 & 2: FB individueel Jaar 3 & 4: FB groepsgewijs
week 3	 SWP in OnStage (maandag vóór 17.00 uur) SWP en formulier Prof. Gedrag naar WB.	 Contact met docent bij twijfels over SWP.	 Contact met WB bij twijfels over SWP.
Vóór TE (tussen-evaluatie)	 Uiterlijk 5 kalenderdagen voor TE de zelfevaluatie mailen aan WB & plaatsen in OnStage.	 Ingevuld formulier Prof. Gedrag rechtstreeks mailen aan docent met cc aan student.	
TE	 Bespreken voortgang competentie-ontwikkeling en bijstellingen verwerken in SWP. Met WB uiterlijke inleverdata stage-opdrachten afspreken.	 Bespreken voortgang competentie-ontwikkeling. Met student uiterlijke inleverdata stage-opdrachten afspreken.	 Aanwezig ⁹ en maakt gespreksnotities en plaatst gespreksnotities in OnStage.
Periode TE - EE (eind-evaluatie)	 Uiterlijk 5 kalenderdagen voor EE de zelfevaluatie mailen aan WB en plaatsen in OnStage. Formulier 'advies praktijk' mailen aan WB. Bij herkansing Prof. Gedrag: formulier mailen naar WB.	 Contact met docent bij twijfels over behalen stage. Vóór EE-gesprek ingevuld formulier 'advies praktijk' rechtstreeks mailen aan docent met cc aan student.	 Contact met WB bij twijfels over behalen stage.
EE	 Bespreken behaalde niveaus competentie-ontwikkeling.	 Toelichten 'advies praktijk' en behaalde niveaus competentie-ontwikkeling.	 Aanwezig ⁹ als stage niet behaald wordt.

⁹ Bij stage 4.2 (onderdeel van het afstuderen) is de docent niet aanwezig bij de tussenevaluatie maar altijd aanwezig bij de eindevaluatie.

Bronnenlijst

- 1 Hogeschool van Amsterdam. Onderwijs en Examenregeling 2017-2018. Amsterdam: HVA Verpleegkunde; 2017.
- 2 Hogeschool van Amsterdam. Competentieset van de HBO-V. Amsterdam: HVA Verpleegkunde; 2016.
- 3 Dobber J, Harmsen J, Van Iersel M. Klinisch redeneren en evidence-based practice: weloverwogen besluitvorming door verpleegkundigen. Houten: BSL; 2016.
- 4 Andriessen D, Greve D. Praktijkgericht onderzoek in beroepsonderwijs. In: Andriessen D. Praktisch relevant én methodisch grondig? Dimensies van onderzoek in het hbo. Openbare les. Utrecht: Hogeschool Utrecht; 2014.
- 5 Wierenga EM, Cremers PHM. Zelfgestuurd leren in innovatiewerkplaatsen. OnderwijsInnovatie. 2017;19:17-24